

# REPUBLIKA

Rok III | LÓDŹ, WTOREK, 14-GO CZERWCA 1927 R. | CENA NUMERU 20 GROSZY. | 161

REDAKCJA I ADMINISTRACJA: PIOTRKOWSKA 49. | WYDANIE PORANNE. | TELEFONY REDAKCJI: 27-24, 36 43, 36-44.  
 GODZINY PRZYJĘĆ REDAKCJI 6—7 POPOŁUDNIU | TELEFON ADMINISTRACJI: 22-14

## Co Polska odpowie sowietom?

**Wykazaliśmy już dobrą wolę i wyluszczyliśmy swe stanowisko w pierwszej nocy.—Odpowiedź rządu polskiego wręczona zostanie w środę w Moskwie.**

**Jutro Kowierda stanie przed sądem doraźnym.**

Warszawski koresp. „Republiki“ (B) telefonuje:

Nota sowiecka została przyjęta przez czynniki państwowe z zupełnym spokojem.

Rząd polski bowiem w pierwszej swej nocy ofiarował sowietom całkowite zadośćuczynienie za tragiczny wypadek, jaki miał miejsce na terytorjum Rzeczypospolitej i okazał dobrą wolę i skłonność do załatwienia tej sprawy.

Noty polskiej, o ile nastąpi, nie należy spodziewać się wcześniej, aniżeli w środę.

W swej osnowie będzie zupełnie krótka, lakoniczna i powoła się na pierwszą swą notę, która obszernie ujmowała stosunek rządu polskiego do zabójstwa posła Wojkwa.

Należy zaznaczyć, że w tej sprawie nie odbywały się żadne konferencje i że prócz konferencji, którą miał onegdaj marszałek Piłsudski z dyrektorem departamentu politycznego Arciszewskim żadna inna nie miała miejsca.

### Sąd doraźny nad Kowierdą.

Warszawski koresp. „Republiki“ telefonuje:

Urząd prokuratorski zdecydował ostatecznie zabójcę posła Wojkwa pociągnąć do odpowiedzialności w trybie doraźnym.

Odpowiedni wniosek wpłynął wczoraj do sądu doraźnego, który wyznaczył dziesiąty termin rozprawy na najbliższą środę bieżącego tygodnia.

Dzisiaj również przewodniczący sądu doraźnego, p. Jan Gumliński, doręczył oskarżonemu Kowierdzie wniosek o pociągnięcia go z art. 453 kodeksu karnego, zawiadamiając go jednocześnie, że rozprawa przeciwko niemu odbędzie się dnia 15 b. m., o godz. 10 zrana.

Sprawę swa Kowierda powierzył p. adwokatowi Pawłowi Andrejewowi z Wilna, który wystąpi przed sądem doraźnym w charakterze obrońcy.

Oskarżać Kowierdę będzie prokurator sądu apelacyjnego, p. Kazimierz Rudnicki.

Kowierdzie grozi kara śmierci.

Zabójca posła Wojkwa — Borys Kowierda znajduje się w dalszym ciągu w więzieniu śledczym przy ul. Dzielnej.

### Min. Składkowski na inspekcji województwa łódzkiego.

Warszawski koresp. „Republiki“ (B) telefonuje:

Wczoraj minister spraw wewnętrznych gen. Sławoj-Składkowski wyjechał na inspekcję do województwa łódzkiego.

### Oświadczenie min. Zaleskiego w Genewie.

**Rząd polski nie będzie tolerował na swem terytorjum organizacji terrorystycznych.**

Genewa, 13 czerwca.

Pan minister Zaleski w wywiadzie z kierownikiem informacyjnym S. A. T. przy Lidze narodów, powiedział, co następuje:

Treść noty Z. S. S. R. doszła mnie wczoraj rano, gdy opuszczałem Paryż, udając się do Genewy. Nota ta przekonała mnie, że w Moskwie zdają sobie sprawę z całkowitej szczerości naszego potępienia mordu, dokonanego na osobie ministra Wojkwa, którego strata wzbudziła powszechny żal. Potępiając czyn szaleńca, rząd polski był wyrazicielem powszechnych uczuć jednomyślniej opinii publicznej. Co się tyczy żądań, zawartych w nocy sowieckiej, to rząd polski

skłonny był dać odnośne zadośćuczynienie. Śledztwo w sprawie ohydneho mordu prowadzone jest z całą energią, a morderca stanie przed sądem doraźnym. Poza to nie mam do dorzucenia do tego, co było powiedziane poprzednio. Rząd polski nie tolerował i nie będzie tolerował na swem terytorjum żadnych organizacji terrorystycznych, skierowanych przeciwko jakimkolwiek państwu to też władze polskie dokonały szeregu rewizji i aresztowań w środowiskach monarchistycznie nastrojonych emigrantów rosyjskich, co jednak, jak się zdaje, nie naprowadziło na wyraźne ślady organizacji terrorystycznych, skierowanych przeciwko Z. S. S. R.

Kowierda siedzi w separacie na pierwszym piętrze.

Zdenerwowanie obserwowane początkowo minęło zupełnie. Więzień jest spokojny, nieco apateczny.

Przez cały czas pobytu Kowierdy w więzieniu, nie odwiedzał go nikt z rodziny, przyjaciół ani znajomych.

Kowierda je pożywienie więzienne, nikt mu „wałówki“ nie przysyła.

Przez cały czas więzień siedzi nieruchomo na pryczy i rozmyśla.

### Demonstracja na placu Czerwonym.

Moskwa, 13 czerwca.

Podczas wczorajszych uroczystości żałobnych na Czerwonym Placu w Moskwie w imieniu rządu oświadczył Rykow, że zamordowanie Wojkwa jest sygnałem do ataku na państwo sowieckie i że rząd angielski finansuje zamachy białogwardystów i monarchistów. Zamachy te w ostatnim czasie przeniosły się na terytorjum sowieckie. Główne przemówienie wygłosił Bucharin w imieniu Centralnego komitetu egzekutywnego partji komunistycznej, oświadczając m. in., że rozpoczął się nowy bardzo ważny okres w dziejach bolszewizmu, w którym międzynarodowa burżuazja pod przewodnictwem angielskim podjęła walkę partyzancką. Walkę tę należy określić jako bój przedwstępny do właściwej wojny. Rosja sowiecka musi być przygotowana na tę wojnę. Hasłem głównym i celem unji sowieckiej musi pozostać wypisana szeroko na sztandarach czerwonych dewiza, nazywająca się: „Światowa rewolucja“.

Po Bucharinie przemawiał w imieniu amerykańskich komunistów Bell, następnie przedstawiciel związków zawodowych sowieckich, który zakończył swe przemówienie gwałtownym okrzykiem: „Śmierć burżuazji!“

W imieniu komisariatu dla spraw zagranicznych przemawiał Litwinow, który podkreślił trudne i doniosłe zadania, które ma do spełnienia sowiecka dyploma-

macja. Zamordowany w Warszawie Wojkwa pracował przykładowo i wzorowo, jako dyplomata sowiecki na swem stanowisku warszawskim. Dyplomacja sowiecka jest ochroną i obroną przed zagraniczną interwencją i jej atakami.

Ogólne wrażenie przemówień było takie, iż sowiety przewidują rychłą wojnę i starają się o przygotowanie opinii swego kraju dla zbrojnej rozprawy.

Moskwa, 13 czerwca.

Na wybitną osobistość systemu sowieckiego, członka komunistycznej akademii, Władimira Turowa, został dokonany w pobliżu Moskwy, pod miejscowością Bitza, przez nieznaną sprawców zamach. Władimir Turow został zamordowany. Bliższych szczegółów brak. Turow był w r. 1923 zastępcą atache handlowego sowieckiego w Berlinie i należał do głównych przywódców systemu komunistycznego.

### Niemcy o nocy sowieckiej.

Berlin, 13 czerwca.

(PAT). „Vossische Zeitung“ wskazuje dzisiaj że już pierwsza nota do rządu polskiego utrzymana była w tonie ostrym i że rząd sowiecki od początku zmierzał do tego, aby zamordowaniu posła Wojkwa nadać charakter incydentu który pozostaje w bezpośrednim związku przyczynowym z konfliktem angielsko-sowieckim.

Dziennik podkreśla, że rząd polski uznał w jak najszerszym zakresie żądania strony sowieckiej w przedmiocie zadośćuczynienia, co dowodzi, że marszałek Piłsudski pragnie zlikwidowania obecnego napięcia między Warszawą a Moskwą.

To unikanie konfliktu ze strony Polski — pisze „Voss. Ztg.“ — która nie pozwoliła, aby ze względu na prestige państwa, wywołać jakiegokolwiek trudności, spotkało się z powszechnym uznaniem i poklaskiem. Oczekiwano, że rząd sowiecki również potrafił to uznać. Nowa nota rządu sowieckiego przynosi jednak

rozczarowanie. Żądania sowietów, mimo uprzejmej formy zewnętrznej, i oświadczenia gotowości do porozumienia, są utrzymane w tonie, który wywołuje wrażenie ultymatywne.

O ile wogóle istnieje związek między konfliktem angielsko-sowieckim a morderstwem, dokonaniem na osobie posła Wojkwa, to ma on charakter psychologiczny, a z tak nieuchwytnego związku nie można stwarzać podstaw dla noty oficjalnej. Żadną miarą nie uchodzi, aby rząd polski miał przyjmować na siebie rolę kozła ofiarnego, na którego zwała się winę za nieporozumienie między Anglią a sowietami i aby miał ponieść odpowiedzialność za wypadki, w których nie zawinił. Nota sowiecka nie mogła być ostrzejsza nawet wówczas, gdyby Polska przystąpiła do osławionego bloku antysowieckiego. Tego Polska nie uczyniła i niema widoków, aby to miała uczynić. Ultymatywny charakter noty, prowadzący do zaostrenia konfliktu rosyjsko-polskiego. Rząd sowiecki, nie godząc się na lokalizację incydentu z Polska, wystawił złe świadectwo swej woli do utrzymania pokoju i dowiódł, że ze względów wewnętrzno-politycznych dąży do postanowienia całej sprawy na jak najszerzej podstawie.

### Demonstracja komunistów w Monachjum przed poselstwem polskim.

Berlin, 13 czerwca.

W sobotę wieczorem grupy komunistów w Monachjum próbowały demonstrować przed przedstawicielstwem dyplomatycznym Ameryki, Anglii i Polski. Manifestanci zostali odparci przez policję, mimo to jednak usiłowali oni zebrać się jeszcze raz na placu Św. Anny i demonstrować przed konsulem francuskim. I tym razem jednak policja rozprzysła demonstrantów.

Ryga, 13 czerwca.

Z Kowna, Tallnu i Helsingforsu nadchodzą wiadomości o daleko idących środkach ostrożności i o ochronie przedsięwziętej względem przedstawicieli sowieckich. W Kownie, jak donosi „Jauna Kasinas“, dom, w którym się mieści poselstwo sowieckie znajduje się pod opieką licznych oddziałów wojskowych. Podobno w Tallinie interesanci wpuszczani są do korytarza skąd dopiero po szczegółowej rewizji mogą dostać się do wnętrza gmachu. Jednocześnie „Jauna Kasinas“ podaje, iż w Estonii monarchiści rosyjscy rozwinęli ożywioną działalność.

### Protest komunistów

w sprawie wyborów do rady miejskiej w Warszawie odrzucony.

Warszawski koresp. „Republiki“ (B) telefonuje:

Minister spraw wewnętrznych odrzucił protest męża zaufania listy Nr. 10 (komunistów) w sprawie wyborów do rady miejskiej.

## Sesja zwołana na 20 b. m.

Marszałek Piłsudski podpisał już odnośny dekret.

Warszawski koresp. „Republiki“ (B) zwyczajną sesję na dzień 20 b. m. telefonuje:

Marszałek Piłsudski podpisał wczoraj dekret prezydenta Rzeczypospolitej zwołujący ciała prawodawcze na nad-

Dekret został odesłany do kancelarii cywilnej p. Prezydenta, poczem po podpisaniu ogłoszony zostanie w „Monitorze Polskim“.

## Krwawa walka w Paryżu

przy aresztowaniu przywódcy rojalistów Daudeta.

Paryż, 13 czerwca.

Dzisiaj na Rue de Rome rozegrały się krwawe walki przed gmachem znanego rojalistycznego dziennika „Action Française“. Powodem była decyzja uskutecznienia aresztowania naczelnego redaktora Leona Daudeta, który został skazany za znieśławienie szefera Bajota, zdaniem Daudeta, jednego z uczestników morderstwa, dokonanego na osobie syna Daudeta, jak jego ojciec twierdzi, przez policję polityczną francuską.

Daudet oświadczył, iż dobrowolnie aresztować się nie pozwoli. Od kilku dni oszańcował się w gmachu redakcyjnym pod strażą uzbrojonych oddziałów „kamelotów królewskich“. Kameloci zbudowali barykady w gmachu „Action Française“. W ciągu nocy z dnia wczorajszego na dzisiejszy ściągnięto przed „Action Française“ znaczne siły konnej żandarmerji i dokonano kompletnej izolacji gmachu. Akcję burzenia barykad rozpoczęto dziś o godz. 7 rano.

Kameloci królewscy w liczbie przeszło 1000 podjęli walkę z żandarmerją. Na wiadomość o walce przybył na miejsce prefekt policji paryskiej, na którego powitanie ukazał się śród walczących sam Leon Daudet. Prefekt wygłosił do Daudeta płomienną patriotyczną mowę, zaklinając go, aby nie dopuszczał do przelewania krwi francuskiej w bratniej walce. Daudet odpowiedział, oświadczając, że nie pragnie wojny cywilnej i kończąc przemówienie okrzykiem „Vive la France“. Po mowie Daudeta kameloci rozstąpili się, Daudet w towarzystwie swego wydawcy Delesta wsiedli wraz z prefektem do samochodu i odwiezieni zostali bezpośrednio do więzienia.

## Manewry jesienne

Reichswehry.

Berlin, 13 czerwca.

(PAT). Dziennik komunistyczny „Welt am Abend“ podaje w sensacyjnej formie szczegóły zapowiedzianych manewrów jesiennych Reichswehry. Dziennik twierdzi, że o ile dotychczasowe manewry Reichswehry nosiły charakter parady, to obecnie będą one miały charakter czy sto militarny.

Dywizja I-sza pod kierownictwem gen. bar. Esbecka ma przeprowadzić te manewry w Prusach Wschodnich, dywizja III-cia pod dowództwem gen. Ottona Hasse rozpocznie manewry te w połowie września w okolicy Frankfurtu nad Odrą i posuwać się będzie po linii Odry w kierunku Śląska. Myślą specyficzną tych manewrów jest obrona frontu wschodniego Niemiec.

## Redukcja zbrojeń morskich.

Konferencja trzech mocarstw.

Genewa, 13 czerwca.

W przyszłym tygodniu rozpocznie się tu konferencja Anglii, Stanów Zjednoczonych i Japonji w sprawie redukcji zbrojeń morskich. Inicjatorem tej konferencji jest prezydent Coolidge.

Paryż, 13 czerwca.

Jak donoszą pisma, w czasie rozruchów, które miały miejsce przed gmachem redakcji „Action Française“ ranieni zostali zastępca szefa policji municypalnej i 26 policjantów.

## Ciszek i Wieczorkowska aresztowani.

Morderca Starczewski stanie przed sądem doraźnym.

Z rekordową wprost szybkością ujęty został przez policję łódzką Feliks Ciszek moralny sprawca ohydny mordu dokonanego w dniu onegdajszym na osobie żony Amalii Ciszkowej.

Aresztowanie nastąpiło w okolicznościach następujących:

Aresztowana również została kochanka jego Józefa Wieczorkowska.

Jak wiadomo, Ciszek i Wieczorkowska posiadali młyn parowy pod Łodzią. Tam też skierowano poszukiwania. Okazało się jednak, że kochankowie nabyli niedawno drugi młyn pod Sieradzem, gdzie też zamieszkiwali.

W dniu wczorajszym nad ranem silny kordon policji otoczył młyn i dom,

w którym pogrążeni w głębokim śnie spoczywali Feliks Ciszek i Józefa Wieczorkowska.

Widocznie wiadomość o ujęciu Stefana Starczewskiego mordercy ś. p. Amalii Ciszkowej jeszcze ich nie doszła.

Aby nie spłoszyć przestępców, policja postanowiła dostać się podstępem do mieszkania i w tym celu jeden z policjantów zapukał do drzwi mieszkania zamkniętego od wewnątrz na klucz, podając się za posłańca, który przyniósł list z Łodzi.

Zbudzony Ciszek spodziewając się, widocznie wieści od Starczewskiego, otworzył drzwi nie przeczuwając podstępny, ujrawszy policjantów wydał okrzyk przerażenia i cofnął się instynktownie usiłując zamknąć drzwi.

Nie udało mu się to jednak. Kazano mu się ubrać zarówno jak i Wieczorkowskiej poczem zbrodniczą parę kochanków pod eskortą odstawiono do Sieradza. Ciszka zakuto w kajdany.

Z komisariatu, gdzie nastąpiło badanie wstępne, przewieziono Ciszka i Wieczorkowską w godzinach popołudniowych na stację kolejową i ulokowano pod silną eskortą w oddzielnym przedziale pociągu zdążającego do Łodzi. Przybycie na stację Łódź - Kaliska nastąpiło o godzinie 7 wieczorem. Tu również oczekiwali powiadomieni telefonicznie o ujęciu przestępcy przedstawiciele policji. Samochodem przewiezieni zostali Ciszek i Wieczorkowska do urzędu śledczego gdzie natychmiast przystąpiono do badania aresztowanych. Oboje odmawiają wszelkich zeznań.

Pragnąc dowiedzieć się czy mordercy ś. p. Amalii Ciszkowej staną przed sądem zwykłym czy też doraźnym, zwróciliśmy się do pana prokuratora kameralnego dr. J. Markowskiego z prośbą o udzielenie nam w tej sprawie informacji.

Co do Starczewskiego, wyjaśnia p. prokurator, to będzie on bezwzględnie sądzony w trybie doraźnym. Co się zaś tyczy Feliksa Ciszka to dopiero z wyników śledztwa okaże się czy jest podstawa stawienia go również przed sądem doraźnym. (R).

## Kurs złotego nie uległ zmianie

na giełdzie nowojorskiej.

Warszawski koresp. „Republiki“ (B) telefonuje:

We wczorajszej prasie popołudniowej ukazały się wiadomości, jakoby złoty polski miał bardzo zwyżkować na giełdzie new-jorskiej, a kurs jego doszedł 7.14 za jednego dolara.

Jak się dowiadujemy, wiadomość ta jest fałszywa, gdyż kurs złotego w piątek jak i sobotę pozostał niezmienny.

## Min. Miedziński w Krakowie.

Kraków, 13 czerwca.

(PAT). Minister Poczty i Telegrafów, p. Bogusław Miedziński, po oficjalnych wizytach przybył do dyrekcji Poczty i Telegrafów, gdzie powitał go prezes Jarszyński.

Pan minister Miedziński zwiedził biura dyrekcji. O godz. 1.30 prezydium miasta podejmowało p. ministra śniadaniem w Starym Teatrze. Podczas śniadania toast na cześć ministra wznosił wiceprezes miasta Wielgus. Pan minister odpowiedział toastem na cześć Krakowa.

Popołudniu p. minister przyjął szereg delegacji oraz osób prywatnych, a wieczorem izba handlowo-przemysłowa wydała bankiet na cześć ministra Poczty i Telegrafów.

# CASINO

Ostatnie 2 dni programu!

„Czy kobieta wie coś o przeszłości ukochanego mężczyzny“.

## GRZECHY KAWALERSKIE

Dramat według sztuki Gilberta w 10 aktach.

PONADTO GOŚCINNE

WYSTĘPY  
Zula Pogorzelska  
Konrad Tom

E. Bodo

w wielkiej aktualnej rewji

„Chodźcie do Casina“

Początek przedstawień rewjowych o godz. 8 i 10 wiecz.

„ „ Kinematogr. o 4.30 „  
Sala mechanicznie wentylowana.

## Tragiczna śmierć ministra bawarskiego.

Gdy wyskoczył z tramwaju koła zmiażdżyły mu głowę.

Monachjum, 13 czerwca.

Znany separatysta bawarski, minister finansów w gabinecie monachijskim, Krausneck, jadąc tramwajem do lecznicy celem odwiezienia chorej żony, wyskoczył z wagonu tak nieszczęśliwie, że dostał się pod koła przyczepnego wozu i poniósł śmierć na miejscu.

Ponieważ Krausneck nie miał przy

sobie żadnych dokumentów, przeto nie rozpoznano go i trupa ze smasakrowaną głową odesłano do prosektorjum.

Dopiero gdy dzieci, zaniepokojone zaginięciem ojca, zawiadomiły policję, zwrócono uwagę na ofiarę wypadku tramwajowego, a wezwany do prosektorjum premier bawarski rozpoznał w zabitym kolegę ministerjalnego.

## Sesja rady Ligi narodów.

Genewa, 13 czerwca.

Szwajcarska Agencja Telegraficzna. Dziś zrana odbyło się pod przewodnictwem Chamberlaina poufne posiedzenie rady Ligi narodów, inauguracyjne obrady 15-ej sesji rady. Ustalono ostateczny porządek dzienny bieżącej sesji. Następnie przedstawiciel Rumunii, Tutulesco, zreferował szereg spraw finansowych, m. in. preliminarz budżetowy Ligi naro-

dów na r. 1928.

Genewa, 13 czerwca.

Szwajcarska Agencja Telegraficzna. Dowiaduje się, że rząd niemiecki przesłał w dniu wczorajszym konferencji ambasadorów w Paryżu pismo, w którym zawiadamia ją oficjalnie o przeprowadzonym zniszczeniu schronów betonowych i umocnień na wschodniej granicy Rzeszy.

## Konferencja genewska bez rezultatu.

Zakończone niedawno obrady między narodowej konferencji ekonomicznej w Genewie, które przykuły na pewien czas do siebie uwagę opinii europejskiej, i nawet i pozaeuropejskiej, nie dały co prawda żadnego pozytywnego wyniku, nie doprowadziły do takiego rozwiązania, któreby mogło zostać przyjęte i wprowadzone w życie przez biorące udział w konferencji państwa. Mimo to tarysowały się na konferencji szczególnie ostro i wyraziście pewne kwestje zasadnicze z dziedziny ekonomii społecznej, które zostały w ten sposób postawione na porządku dziennym polityki państw europejskich.

Pierwszą z tych kwestji była sprawa trustowania na podstawie międzynarodowej rozmaitych gałęzi przemysłu europejskiego a to w celu z jednej strony obniżenia kosztów produkcji i zwiększenia konsumpcji europejskiej, z drugiej zaś utrzymania się na zagranicznych rynkach pozaeuropejskich i pozyskania nowych krajów dla eksportu. W związku z tem musiałaby być również przeprowadzona racjonalizacja produkcji i jej systemu według wzorów amerykańskich. Obiekcje najpoważniejsze, które się nasunęły przy rozpatrywaniu tego problemu, dotyczyły kwestji wykonywania kontroli zwierzchniej nad tak połączonymi trustami, dalej zaś niechęci i podejrzliwości zarówno ze strony konsumentów jak i robotników w stosunku do organizacji przemysłowców, rozporządzającej nieograniczoną prawie władzą i mogącą naszkodzić tego wywierając nawet wpływ dość silny na rządy, w kierunku polityki państwowej.

Dalszą kwestją sporną była sprawa utworzenia nowego ciała kontrolującego trusty, zwierzchniej instytucji, która mogłaby być tylko instytucją międzynarodową, n. p. Liga narodów, wyposażona ad hoc w tym celu egzekutywą. Obiekcji w tej kwestji nie brak było z rozmaitych stron. Praktycznego rozwiązania nie udało się osiągnąć.

Wreszcie trzecia, zasadnicza również obiekcja wynikała na gruncie określenia stosunków trustowanego potężnego przemysłu europejskiego do przemysłu amerykańskiego, z którym aż nazbyt łatwo mogłaby dojść do chronicznego konfliktu na tle ostrej konkurencji w wielkich rozmiarach. Starcie takie nie mogłoby, rzecz oczywista, leżeć w zamiarach i interesach rządów państw europejskich, jak również i społeczeństw europejskich, która w rezultacie musiałaby opłacić koszty produkcji dumpingowej, forsowanej w celu utrzymania eksportu i rynków zamorskich.

Powyższe trzy kwestje przyczyniły się w swym całości do zneutralizowania faktycznych poczynań i zamierzeń konferencji, której realnym wynikiem było, jak widzimy, oświetlenie najważniejszych dzisiaj problemów gospodarczych Europy i wysunięcie ich na czoło polityki ekonomicznej okresu obecnego.

Sprawy te zbyt są jeszcze drażniące, aby mogły być ubrane już obecnie w szatę realnych poczynań i decyzji.

## Ani jednego kroku dalej!

### Rząd sowietów rozszerza obecnie teren zatargu i żąda od Polski rzeczy niemożliwych.

#### Trzeba odpowiedzieć spokojnie i krótko.

W niedzielę, jak już doniosła wczorajsza „Republika”, rząd sowiecki wręczył posłowi Patkowi powtórna notę, która jest odpowiedzią na notę polską wysłaną sowieckim przed kilku dniami.

Ton ostatniej noty nie przekracza wprawdzie ram normalnej korespondencji dyplomatycznej i utrzymany jest na poziomie spokojnego rozstrząsania wypadków—tem niemniej jednak żądania, z którymi p. Litwinow jako autor noty występuje, wzbudzić muszą wśród opinii polskiej poważne zastrzeżenia.

Prasa, która w naczelnych artykułach sprawą tą się zajęła, jednomyślnie poddaje żądania p. Litwinowa ostrej, druzgocącej krytyce.

„Głos Prawdy” w dłuższym artykule pisze:

„Głosowne zarzuty, oparte najwidoczniej na informacjach, pochodzących z krwawych gabinetów czerezwyczajki, które były niezliczoną ilość razy, przy każdej nadarza-

jącej się sposobności, podnoszone przez swietly i zawsze przygwadżane jako o-szczerstwa przez rząd Rzpłitel, utrudniają spokojną dyskusję”.

Pisząc następnie o tem, że rząd polski dotychczasowem swoim zachowaniem się dał dostateczny dowód dobrej woli, pismo wspomniane stwierdza, że

„W tym duchu też ocenily notę polską pierwsze oświadczenia oficjalnej prasy sowieckiej. Lecz widocznie potrzeba schlebienia Instyktom, „nizom” sowieckim okazała się silniejszą od głosów rozważli. Z niej wypłynęła nowa fala barbarzyńskiego terronu i masowych egzekucji. Jej też, jak sądzimy, należy przypisać, gwałtowność noty p. Litwinowa.

W dążeniu do utrzymania dobrych sąsiedzkich stosunków z Z. S. S. R., których zmarły poseł Wołkow był gorącym orędownikiem, rząd Rzeczypospolitej uczynił wszystko, co leżało w jego mocy i co zgodne jest ze zwyczajami międzynarodowymi, by smut-

ny fakt, który przypadkowo zdarzył się na terytorjum Polski, stosunków tych nie zakłócił.

Ani kroku dalej!”

W ten sam mniej więcej sposób sytuację ujmuje „Gazeta Warszawska Poranna”:

„Żądanie represji w stosunku do organizacji emigranckich, byłoby próbą niedopuszczalnego wtrącania się do naszych spraw wewnętrznych. Pełna treść noty nie została co do tego żadnych wątpliwości.

Zarówno rząd polski, jak i polska opinia publiczna — co zresztą przyznaje nota sowiecka — wykazały maximum dobrej woli po zamordowaniu Wołkwa. Stanowisko to powinno było dać Sowietom pełne zadośćuczynienie. Wysuwanie zaś żądań natury politycznej godzących nadto w prestige naszego państwa, łatwo może spowodować zasadniczy zwrot w opinii”.

Analizując ostatnią notę sowiecką, a zwłaszcza żądania w niej zawarte wyraźnie zarysowuje się wrażenie, że rząd sowiecki popelnia błąd przykry, i kłopotliwy, że w zaciętrzewieniu swem przebierać zaczyna miarę, którą zawsze lepiej jest zachować w najdotkliwszych na wet okolicznościach. Zewnętrzny wyraz temu wrażeniu daje prof. Stroński we wczorajszej „Warszawiance”, słusznie pisząc, że

„Rząd polski ani społeczeństwo polskie nie ponoszą w żadnej mierze odpowiedzialności za te zbrodnie, ale rozumieją, że ich obowiązkiem jest danie tego zadośćuczynienia, którego wyrazem jest stanowcze potępienie i ściganie zbrodni. Czyż rząd sowietów nie zrozumiał że wszystkie oznaki żaloby w Warszawie, wszystkie bardzo uroczyste zwroćenia się z najwyższych miejsc państwowych do Moskwy, wszystkie od pierwszej chwili poszukiwania możliwego szerszego tła zbrodni, były wyrazem tego zadośćuczynienia nie za winę lecz za nieszczęście”.

Pół jednak rząd sowietów mówił z rządem polskim tylko o zamordowaniu posła Wołkwa, wszystko mogło jeszcze być zrozumiałe, ale teraz, w drugiej nocie, rząd sowietów rozszerzył bardzo rozległe podstawę swych wystąpień.

Przechodząc następnie do żądań sowieckich odnośnie wydalenia z granic państwa emigrantów rosyjskich p. Stroński pisze:

„Rząd sowietów żąda, aby wydalono z obszaru Polski uchodźców rosyjskich, których dążenia są skierowane przeciw sowieckim, ale czy nie rozumie, że wogóle początek wspomniania o tem trzeba odłożyć do chwili, gdy rząd sowietów wydadł z obszaru sowieckiego władze trzeciej międzynarodówki, której dążenia skierowane są przeciw Polsce i innym państwom.

Mówi rząd sowietów o wzburzeniu w społeczeństwie rosyjskiem z powodu zamordowania posła sowieckiego przez młodocianego rosyjskiego przeciwnego sowieckim, ale mówi nazajutrz po zamordowaniu nie przez jednego zapalczyka lecz przez ten rząd sowietów dwudziestu rosyjskich, jako dzięki odwet, który wzburzył cały świat”.

Pisząc w dalszym ciągu o konsekwencjach, jakie nota niedzielna powinna wywołać, prof. Stroński stawia taką tezę:

„Odpowiedź rządu polskiego na drugą notę sowiecką mogłaby być zwięzła i kto wie czy nie najlepszą aby była zwięzła:

— Rząd polski już w swojej nocie z 9-go b. m. uwzględnił całą rzeczową stronę noty rządu sowietów z 11-go b. m. przez stanowcze potępienie zbrodni i wdrożenie najgorliwsze postępowania celem ukarania winnych, co jeszcze raz oświadcza w odpowiedzi na obecną notę.

W Polsce nie chce się zaognienia i robi się wszystko, by go uniknąć, a ponieważ dla szata taka wymiana not musi nieuchronnie doprowadzić do zaognienia, najlepiej będzie nie podsycać jej sporem, prowadzonym bez rzeczowych podstaw”.

Krótko byłoby i dobrze. W każdym razie bliższe zapoznanie się z notami ostatniemi świadczy, że okres ostrej już minął. W.

## Węgry na arenie wielkiej polityki.

### Zbliżenie z Włochami.—Węgry i mała ententa.—Wojna z socjaldemokratami.—Co Węgry myślą o stosunku do bolszewików?

Budapeszt, w czerwcu 1927

Po ratyfikacji traktatu włosko-węgierskiego w budapeszteńskich kołach politycznych rzucano hasło **wzmocnienia aktywności węgierskiej polityki zagranicznej**. Jednym z najgorliwszych propagatorów hasła tego był od pierwszej chwili premier hrabia Bethlen, który przy każdej sposobności podkreślał konieczność nadania polityce zagranicznej Węgier wyraźnego z góry ustalonego kierunku. Ponieważ Włochy już niejednokrotnie okazywały Węgom w momentach krytycznych pomoc, przeto traktat z Włochami uważać należy za korzystny, — innymi słowy mówiąc, **orientacja włoska węgierskiej polityki zagranicznej jest słuszną z punktu widzenia interesów państwa i narodu węgierskiego**.

Słowa hr. Bethlena o wzmocnionej aktywności węgierskiej polityki zagranicznej spotkały się jednak z ostrym sprzeciwem ze strony licznych polityków obozu rządowego. Jeden z jego najwybitniejszych przedstawicieli hr. Hadik, oświadczył, że Węgry pod żadnym względem nie mogą brać na siebie zbyt daleko idących zobowiązań wobec któregośkolwiek z państw europejskich, lecz wszelkimi siłami dążyć powinny do zachowania ścisłej neutralności. O ile by wzmocnienie aktywności polityki zagranicznej związane być miało z jakimiśkolwiek zobowiązaniami, które wciągnąć by mogły Węgry do konfliktu zbrojnego, to w tym wypadku z całą stanowczością należy wyprotestować przeciwko podobnym tendencjom. Węgom potrzebny jest w pierwszym rzędzie spokój.

Ponieważ słowa hr. Hadika odbiły się żywym echem w całej opinii węgierskiej, premier Bethlen uważał za stosowne sprostować swe pierwsze oświadczenie. Podkreślił więc, że mówiąc o wzmocnionej aktywności węgierskiej polityki zagranicznej, nie miał żadnych wrogich zamiarów wobec jakiegokolwiek z państw europejskich. Pakt przyjaźni z Włochami ma nad wyraz doniosłe znaczenie dla Węgier. Umowa ta przyczyni się niewątpliwie do wyjaśnienia stosunku państwa węgierskiego do małej ententy. Hr. Bethlen żywi nadzieję, że i państwa małej ententy przystąpią niebawem do rewizji swego stosunku do Węgier. Na konferencji jachymowskiej padły już słowa, które bynajmniej nie mogą ubliżyć godności narodu węgierskiego. Dyskusja, jaka wywiązała się na Węgrzech w związku z ratyfikacją umowy włosko-węgierskiej, wykazała, że wśród arystokracji węgierskiej

panują różne poglądy na zagadnienia polityki wewnętrznej i zagranicznej. Hr. Bethlen jest stanowczym zwolennikiem ekspansywnej aktywnej polityki zagranicznej. Liczy się on z możliwością konflagracji, a plany swe buduje w ten sposób, by Węgry z konflagracji tej mogły ciągnąć korzyści. Druga grupa polityków węgierskich z hr. Hadikiem i hr. Andrassyem na czele uważa natomiast, że polityka zagraniczna Węgier winna być w pierwszym rzędzie nacechowana szczerą pokojowością.

Tę samą rozbieżność poglądów obserwowano obecnie na Węgrzech też w dziedzinie polityki wewnętrznej. Hr. Bethlen mówi zupełnie obojętnie o kryzysie parlamentaryzmu i chce wiedzieć wojnę na śmierć i życie socjaldemokratom, którzy, — zdaniem jego, — wytknęli sobie te same cele, co i bolszewicy. Hr. Bethlen utrzymuje, że jedynym celem socjal-demokracji, podobnie jak i komunistów, — jest zaprowadzenie ustroju komunistycznego i zniesienie majątku prywatnego. Ponieważ zaś socjal-demokraci posługują się środkami, demokratycznymi i parlamentarnymi, przeto mają daleko więcej szans powodzenia, niż bolszewicy, a dlatego właśnie należy przeciwko nim walczyć ze zmożoną intensywnością. Walka ta winna się odbywać drogą ograniczenia swobód demokratycznych, by socjal-demokracji uniemożliwić szkodliwą i dotychczas niczem nie krepowaną agitację.

Przeciwko tej koncepcji wewnętrzno-politycznej hr. Bethlena występują znów politycy, skupieni dokoła hr. Hadika i hr. Andrassyego, dowodząc, że zburzenie ustroju demokratycznego wyrządzić by musiało szkody nie tylko socjaldemokratom, lecz w równej mierze i elementom mieszczańskim. Grupa ta uważa w dalszym ciągu, że bezwzględne zwalczanie socjaldemokratów siłą rzeczy sprzyjało by rozwojowi bolszewizmu.

A to stanowczo nie może być celem większości rządowej.

Przeciwnie, rząd powinien się starać oddalić socjaldemokratów od komunistów i zbliżyć ich do obozu mieszczańskiego.

Wszystkie te rozbieżności o poglądów wśród poszczególnych odcinków węgierskiego obozu rządowego na doniosłe kwestje polityki wewnętrznej i zagranicznej zdają się wskazywać na to, że w miarę dalszego konsolidowania się stosunków politycznych na Węgrzech pozycja dyktatorska hr. Bethlena coraz bardziej się osłabia.



## Wiadomości bieżące.

**CZERWIEC**  
**14**  
WTOREK

Dziś: Bazylego, Wielki  
Jutro: Wita Modesta

Wschód słońca 3.15  
Zachód o g. 19.57  
Wschód ksi. g. 19.56  
Zachód o g. 3.17  
Długość dnia: 15.23  
Przybyło dnia: 8.39

## Podatek od... powietrza.

Ważne! Od początku czerwca rozwija się ono w całej pełni. Nieomyślnym tego sprawdzianem są niedawne burze i upały a przedewszystkiem zawsze punktualny kalendarz.

Każda pora roku ma swoje złe i dobre strony. Jest to pewnik nie podlegający żadnym wątpliwościom. Jeśli natomiast chodzi o okres letnich miesięcy to pod tym względem zdania są szczególnie podzielone i rozbieżne. Podczas bowiem, gdy jedni twierdzą, że jest to pod każdym względem pora najidealniejsza, inni są zdania wręcz odmiennego dowodząc, że lato jest tym okresem, który na padół ziemski sprowadza zwykłe fale rozlicznych klesk i udurzeń. Zwłaszcza jeśli chodzi o Łódź, która w tym właśnie czasie staje się złudzeniem prawdziwego piekła na ziemi.

Nie dziwnego, że z chwila, kiedy słońce przycię zaczyna cokolwiek silniej niż zwykle ulice Łodzi formalnie pustoszeją i kto żyć szuka schronienia za miastem, zdala od fabrycznego dymu i miazmatów łódzkiego powietrza.

I tu właśnie zaczyna się właściwa martyrologia łódzian. Mało jest bowiem ludzi zamożnych, którzy w stanie są zaspokoić lichwiarskie apetyty podmiejskich kmiotków i całe lato spędzić na „wsi”.

Łódź, pod względem zieleni i zadrzewienia jest do tego stopnia karykatura, że nawet tych kilku parków i anemicznych ogródków które w murach swych posiada, żadną miarą w rachubę brać nie można. Pozostają więc podmiejskie okoliczności i lasy. I tu właśnie każdej niedzieli ciągną pielgrzymki spragnionych świeżego powietrza łódzian.

Ala... nie łatwo jest żyć na świeżym powietrzu. Do codziennych trosk i kłopotów życiowych do moralnych i fizycznych udurzeń — przybyła nieoczekiwanie jeszcze jedna, wprawdzie „sezonowa” tylko, ale niemniej doniosła i charakterystyczna.

Jest nią... „podatek” od świeżego powietrza. Tak jest, dosłownie podatek...

Kto chce kilka godzin wolnego czasu spędzić na wolnym powietrzu — ten musi za tę przyjemność zapłacić pięćdziesiąt groszy, oczywiście od osoby. Taryfa jest stała i żadnych ulg nie przewiduje, nawet dla bezrobotnych.

Opłaty takie wprowadzone w kilku lasach podmiejskich. Pomijamy w tej chwili ich wysokość, która jest niebawem wygórowana. Chodzi nam o samą zasadę, o sam fakt, który jest krzywdzący wprost potwornie. A pod uwagę przyjąć trzeba przede wszystkim i to, że wypadki te dzieją się wówczas, kiedy naczelnym hasłem życia publicznego stała się walka o higienę i zdrowie szerokiej masy, kiedy spór zyskał sobie prawo obywatelstwa, kiedy wreszcie państwo tworzy specjalne instytucje wychowania fizycznego. Nie negując bynajmniej doniosłości tych spraw i ich wielkiego wpływu na poziom zdrowotny ludności, nie możemy jednak powstrzymać się od uwagi, że przedewszystkiem podstawą zdrowia jest dostęp do zakopconych płuc świeżego powietrza, tego powietrza, którem handluje się obecnie po 50 groszy od osoby.

Na sprawie tego najnowszego „handlu” czy też podatku — winny przedewszystkiem zwrócić uwagę powołane czynniki. Słońce bowiem świeci dla wszystkich jednakowo i... bezpłatnie.  
ANT. W.

## Elektryczność na letniskach

podmiejskich koło Łodzi.

Elektrownia łódzka przystąpiła już do realizacji szeregu planów elektryfikacyjnych, przeznaczając na te inwestycje w Łodzi oraz całym województwie łódzkim poważniejsze kapitały. M. in. elektrownia zamierza przeprowadzić elektryfikację szeregu miejscowości letniskowych pod Łodzią, gdzie w pewnych miejscach urządzoneby zostały specjalne małe stacje, zasilające w prąd poszczególne domy i wille. Projekty elektryfikacji letnisk podmiejskich w okolicach Łodzi realizowane będą w porozumieniu z szeregiem gmin oraz w ten sposób, by najpóźniej w roku przyszłym cały szereg miejscowości posiadał już prąd elektryczny. (E)

## Sluchawki telefonów — rozsądnik zarazy.

### Brudne podwórza i woda łódzka hodoją tyfus, a gruźlicy zarażają zdrowych... przez telefon.

Wywiad z p. dyrektorem dr. Załęskim.

P. dr. Załęski, dyrektor łódzkiego oddziału państwowego zakładu higieny zapytany przez reportera naszego, jakie choroby są obecnie w Łodzi najgroźniejsze odparł:

Przedewszystkiem a prawie że wyłącznie tyfus. Wszelkie wysiłki zwalczania tej epidemii nie osiągnęły rezultatu, póki ulice i podwórza łódzkie będą tak zanieczyszczone jak obecnie. O zmniejszeniu się a może i całkowitem wygaśnięciu tyfusu będzie mowa wtedy, gdy zostanie nareszcie zaprowadzona kanalizacja i wodociąg. Rozsądnikiem tyfusu jest przedewszystkiem woda łódzka nad wyraz nieczysta.

Co się tyczy drugiej plag ludności łódzkiej, gruźlicy, to wielkie usługi w walce z nią daje miejska sekcja do walki z gruźlicą. A teraz pewnie ciekawy szczegół. Nikt nie uwierzyłby, że

### SLUCHAWKI NASZYCH APARATÓW TELEFONICZNYCH SĄ ROZSADNIKAMI GRUŹLICY.

Jest to wynik niewłaściwej konstrukcji tych słuchawek. Winny one być pozabawione muszli, w którą się mówi. Odnosi się przedewszystkiem do aparatów umieszczonych

W LOKALACH PUBLICZNYCH.

Osoby chore na gruźlicę, mówiąc, pluja w muszlę, wskutek czego, osoby zdrowe narażone są na niebezpieczeństwo infekcji.

Na skutek polecenia p. dr. Skalskiego, zdjęto słuchawki w 10 miejscach publicznych, splukano je w wodzie jałowej, następnie wypłuczony te zastrzyknięto świnikom morskim. Z 10 tych stworzeń 3 zdechły na skutek zatrucia lasecznikami Kocha.

To też p. dr. Skalski zwrócił się do zarządów telefonów z wnioskiem aby TYP SLUCHAWEK ZOSTAŁ ZMIENIONY, CO USKUTECZNIONE ZOSTANIE JUŻ NA JESIENI.

## Sprowadzenie zwłok Słowackiego do kraju będzie uroczyste obchodzone w Łodzi.

W związku ze zbliżającym się terminem uroczystości sprowadzenia zwłok Juliusza Słowackiego do kraju — podjęte zostały przygotowania do zorganizowania tej uroczystości w Łodzi oraz udziału miasta w ogólnopolskich i społecznych uroczystościach. W dniu złożenia zwłok wielkiego poety w podziemiach katedry wawelskiej wyjedzie specjalna delegacja samorządu łódzkiego. Poza to odbędzie się specjalna akademja uroczysta ku czci Juliusza Słowackiego. Kuratorium szkole podjęło przygotowania w sprawie zorganizowania obchodów dla młodzieży. W uroczystym dniu odbędzie się w szkołach powszechnych i średnich szereg obchodów, a niezależnie od tego poczynione zostaną wszelkie ułatwienia, by grupy uczniów i uczenie klas wyższych mogły wyjechać w wycieczkach zbiorowych do Krakowa na te uroczystości. Miasto urządzi poza to w porozumieniu z wojskownością specjalne obchody dla żołnierzy.

## Granice miasta Łodzi.

Sporne kwestje zostały definitywnie uregulowane.

Sprawa uregulowania granic miasta Łodzi została w ostatnich dniach definitywnie rozwiązana.

W „Dzienniku Ustaw” Nr. 51 z dnia 10 czerwca 1927 r. ukazało się rozporządzenie prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 1 czerwca 1927 roku w sprawie granic gmin na terytorjum h. Królestwa Kongresowego, zmienionych przez b. władze okupacyjne niemieckie i austriacko-węgierskie.

Rozporządzenie to głosi, iż rozporządzenia i zarządzenia władz okupacyjnych, włączające całe gminy wiejskie lub ich części do obszarów miejskich, bez względu formę ich ogłoszenia, oraz zarządzenia ministra spraw wewnętrznych wydane na podstawie rozporządze-

nia z dnia 29 marca 1919 roku — mają moc prawną od chwili ich wydania. Stwierdzenie i ustalanie granic gmin na podstawie powyższego rozporządzenia powierzone zostało ministrowi spraw wewnętrznych. Ponieważ zarzuty co do prawomocności zarządzenia władz okupacyjnych w sprawie wcielenia przedmieść do obszaru m. Łodzi opierały się jedynie na niezgodności formy ogłoszenia z obowiązującymi wówczas przepisami — przeto wspomniane rozporządzenie prezydenta Rzeczypospolitej, uznając moc prawną takich zarządzeń „bez względu na formę ich ogłoszenia” — sprawę tę reguluje niedwuznacznie w sensie uznania obecnych granic miasta.

## Wybory w Pruszkowie.

Zwycięstwo lewicy P. P S.

Pruszków, 13 czerwca.

Wczoraj odbyły się wybory do rady miejskiej. Przebieg wyborów był zupełnie spokojny. Frekwencja wyniosła 75 procent.

Zgłoszono siedm list, z których jedna Nr. 1 została umiędzynarodowiona.

Według dotychczas nieogłoszonych

nieoficjalnych danych wyniki głosowania są następujące: lista Nr. 2 (PPS) — 792 głosy — 2 mandaty, lista Nr. 3 (lewica PPS.) — 2.923 głosy — 10 mandatów, lista Nr. 4 (Demokraci) — 345 głosy — 1 mandat, lista Nr. 5 (blok narodowy) — 2.872 — 10 mandatów, lista Nr. 7 (Żydzi) — 379 głosów — 1 mandat.

## Ostrzeżenie.

W niedzielę podczas poświęcenia gmachu P. A. S. T.-y w Łodzi zabrał głos p. Bernard Neugoldberg, właściciel agencji prasowej „Bip”, nazywając siebie „przedstawicielem prasy”.

Syndykat dziennikarzy polskich w Łodzi komunikuje, iż nikt nie upoważnił p. Neugoldberga ani do przemawiania ani do reprezentowania prasy, ani na poświęceniu gmachu P. A. S. T.-y, ani gdziekolwiekby indziej. Zaznaczamy, że cały szereg istniejących w Łodzi biur reporterskich trudni się jedynie zbieraniem lokalnych wiadomości do dowolnego użytku pism, a pozatem nic wspólnego z prasą niema.

Ostrzegamy przed wystąpieniem rzekomych „przedstawicieli prasy”, którzy podszywając się pod niewłaściwy sobie charakter, mają cele, nie posiadające nic z prasą wspólnego.

Syndykat Dziennikarzy Polskich w Łodzi.

## Echa sprawy Hryniewskiego.

Otrzymał list następujący z prośbą o wydrukowanie:

Zarząd Stowarzyszenia b. więźniów politycznych, oddział w Łodzi, składa gorące podziękowanie pp. mec. ob. Piotrowi Konowi, ob. dr. Bolesławowi Fichnie oraz pp. mec. R. Kempnerowi i J. Stypulkowskiemu za obywatelskie i dla owe stanowiska, jak również za obronę nie tylko b. więźniów politycznych, ale słusznej i sprawiedliwej sprawy polskiej racji stanu oraz sprawy martyrologii polskiej i bojowników niepodległości polskiej.

Zarząd Stowarzyszenia b. więźniów politycznych, Oddział w Łodzi.

Prezes: (—) S. Nowakowski  
Sekretarz: (—) J. Lipski.

## Nie było wypadku

z samochodem p. wojewody.

W związku z wiadomościami, podanymi przez wczorajsze dzienniki miejscowe w sprawie niekomego wypadku z samochodem, którym jeździł z Pabjanic p. wojewoda Jaszczołt wraz ze swym sekretarzem p. Rosickim, komunikuje województwo, że wiadomość ta jest niezgodna z prawdą i że żaden wypadek z wymienionym samochodem nie miał miejsca. Natomiast omal nie uległ ewentualnemu wypadkowi samochód, jadący w pewnej odległości przed samochodem p. wojewody, a wiozący starostę łaskiego, prezydenta m. Pabjanic oraz komendanta policji w Łasku i kierownika komisariatu w Pabjanicach.

## Sprzedaż lodów

ujęta będzie w specjalną kontrolę.

Magistrat postanowił ująć sprzedaż lodów w karby ścisłych przepisów, a to w celu zachowania wszelkich warunków sanitarno-higienicznych w związku z miesiącami letnimi. W tym celu lody muszą pochodzić z zakładów koncesjonowanych. Ręka sprzedawcy nie może dotyczyć sprzedawanych lodów. Istnieje projekt zezwolenia na sprzedaż lodów tylko wykładanych na papierowe talerzyki, które należy wyjmować szczykami ze skrzynek. (E)

## Kontrola remontowanych domów.

Jak się dowiadujemy, komisja sanitarna w najbliższych dniach przeprowadzi kontrolę odremontowanych już domów, celem stwierdzenia, czy remont był gruntowny i odnosił się nie tylko do zewnętrznych fasad domów.

Do końca miesiąca wszystkie domy mają być już odświeżone, z wyjątkiem tych, co do których stowarzyszenia właścicieli nieruchomości potwierdziły stan materialny właściciela, nie posiadającego środków na opłacenie robocizny i kosztów remontu. (b)

## Zebrańie Partji Pracy. Depesze hołdownicze do PP. Prezydenta Mości- ckiego i Marszałka Pił- sudskiego.

Dnia 12 b. m. o godz. 11 rano odbyło się ogólne zebranie członków Partji Pracy w Łodzi w sali handlowców.

Zebrańie, na które przybyło kilkaset osób, zagał prezes zarządu wojewódzkiego, p. adw. Jasieński, proponując na przewodniczącego p. adw. Bolesława Luźnińskiego.

Kierunek polityczny wygłosił p. red. Wawrski z Warszawy o programie i działalności politycznej partji. Po referacie potoczyła się ożywiona dyskusja, poczem prezes adw. Jasieński streszczył przebieg dyskusji i zaproponował wysłać do pp. Prezydenta Mościckiego i Marszałka Piłsudskiego następujących rezolucji, jednogłośnie przyjętych:

Do Pana Prezydenta Rzeczypospolitej Zgromadzeni na ogólnym zebraniu członków Partji Pracy w Łodzi świadomi tej czci i miłości, jakie tkwić winny w sercach obywateli w stosunku do Państwa godności i autorytetu Rzeczypospolitej, przesyłają Ci, Panie Prezydencie, wyrazy najserdeczniejszej odczuwanej czci i hołdu oraz obywatelskiego umiłowania życząc, aby Rzeczpospolita Polska przez jaknajdłuższe lata pod Twym światłem przewodnictwem wzrastała w moc zwar tej świadomości obywatelskiej i w potęgę ducha.

Do Pana Marszałka

Józefa Piłsudskiego.

Zgromadzeni na ogólnym zebraniu członków Partji Pracy w Łodzi w poczuciu obywatelskiej wdzięczności za całokształt mozolnej pracy, skierowanej ku wskrzeszeniu Ojczyzny i przysporzeniu jej mocy duchowej i aureoli potęgi, za zorganizowanie ukochanej przez nas armii, a w szczególności za tępienie w duszy Narodu ziarn wsteczności i warcholstwa przesyłają Ci, Panie Marszałku, wyrazy czci i hołdu oraz serdeczne życzenia, abyś, Panie Marszałku, jaknajdłuższe lata kierował nawą naszą pozostając zawsze Komendantem zdrowej duszy Narodu.

## Nowi maturzyści.

W dniu wczorajszym zakończone zostały egzaminy maturalne w gimnazjum męskim Bogumiła Brauna przy ul. Narutowicza Nr. 59.

Świadectwa dojrzałości otrzymali następujący abiturjenci:

Agizim Paweł, Antekki Czesław, Abe Szoel, Bechtold Alfred, Czkwianianc Paweł, Chwat Saul, Chwat Ludwik, Cygler Szlama, Czerkaski Stefan, Gläser Gustaw, Gołębiowski Jerzy, Gołębiowski Kazimierz, Gorinson Leon, Grynberg Jakób, Gaganaszwill Włodzimierz, Gajzler Maksymilian, Gitis Abram, Hauptman Alfred, Hadrian Heinz, Ignar Stefan, Kamewski Jakób, Kestenberg Eljezer, Kowalczyk Zym., Kryłowiecki Henr., Latuszkiwicz Alfr., Lipski Adolf, Liberman Leon, Markusfeld Aleksander, Melman Wolf, Nechamkis Boruch, Ochocki Stanisław, Pasternak Abram, Rathe Henryk Radke Ludwik, Rosik Julian, Sziller Arnold, Szymański Zenon, Święciecki Tadeusz, Trębasiewicz Bolesław, Wilde Jerzy, Wilczek Hieronim, Wierzbicki Roman, Zaleski Henryk i Zylbersztajn Adolf.

## W GIMNAZJUM MARJI HOCHSTEINOWEJ

otrzymały świadectwa dojrzałości wszystkie uczennice klasy 8-ej, a mianowicie: Baumgartner Eugenja, Brann Leonora, Cemach Eugenja, Dubner Helena, Elbert Berta Piszman Salomea, Geczyńska Salomea, Gewirc Dora, Ginsburg Salomea, Horowicz Hania, Hurwicz Franciszka, Janowska Malwina, Kac Marja, Kaliska Celina, Korman Bina, Najman Anna, Najman Ewa, Pines Paulina, Piterman Lucja, Poznańska Helena, Sochaczewska Malwina, Strykowska Bela, Szeinwald Salomea, Tatarska Celina, Terkelraub Marja, Wermund Felicja, Wieruszowska Helena, Fania Goldstein.

## B. P. Teofila z Szafzów Welika

po długich i ciężkich cierpieniach zasnął w Bogu dnia 13 czerwca 1927 roku  
przeżywszy lat 59.

Wyprowadzenie drogi nam zwłok z domu żałoby przy ulicy Traugutta (Krótka) № 14 na Cmentarz Żydowski odbędzie się dziś we wtorek dnia 14 b. m. o godz. 3-ej po poł., o czem zawiadamiają pogrzebi w głębokim smutku

Mąż, dzieci, synowa, wnuczka,  
bracia, siostry i rodzina.

Po krótkich i ciężkich cierpieniach rozstał się z tym światem nasz najukochańszy ojciec, teść, brat, zwiagier, dziadek i wuj

## b. p. Natan Zerykier

przeżywszy lat 75

Wyprowadzenie drogi nam zwłok odbędzie się dziś, wtorek, dnia 14 czerwca o godz. 3 po poł. z domu żałoby przy ul. Aleja I Maja 25, o czem zawiadamia w nieutulonym żalu pozostała

Stroskana Rodzina.

## Lokaut, czy nie lokaut?

Robotnicy domagają się wyjaśnienia sytuacji w fabryce Barcińskich.

W lokalu polskich związków zawodowych odbyło się zebranie robotników zlokalizowanej fabryki Barcińskiego.

Z referatu wynika, że firma chciała przyjąć innych robotników, a gdy to się nie udało, inni przemysłowcy postanowili wykonywać zamówienia otrzymane przez p. Barcińskiego, aby w ten sposób podtrzymać akcję zwalczania angielskiej soboty, ponieważ z powodu większych zamówień nie chcą wojować z robotnikami.

Następnie stwierdzono, że niektóre ekspozytury funduszu bezrobocia wypłacają robotnikom fabryki Barcińskiego zasiłki. Postanowiono zwrócić się do za-

ządu funduszu bezrobocia, by zasiłki te wypłacane były we wszystkich bez wyjątku ekspozyturach.

Postanowiono również zwrócić się do okręgowego inspektoratu pracy z kategorycznym żądaniem orzeczenia, czy w fabryce Barcińskiego zastosowany jest lokaut czy też nie.

Następnie wypłacono wszystkim robotnikom zasiłki w wysokości 15 zł. na osobę, a ponieważ pracownicy magistratu już opodatkowali się na ten cel, postanowiono zwrócić się jeszcze do pracowników obwodowego funduszu bezrobocia oraz kasy chorych. b.

## Bezrobotni bronią swych praw.

Pracownicy umysłowi przeciw małej waloryzacji zapomóg.

W dniu wczorajszym odbył się w związku pracowników handlowych Łodzi wtec bezrobotnych pracowników umysłowych, zwołany w celu zaprotestowania przeciwko masowemu pozbawianiu zapomóg głodujących bezrobotnych. Przedmiotem ożywionej dyskusji były nowe zarządzenia, według których cały szereg osób, pobierających zasiłki, zostanie ich pozbawiony. Jedną z przyczyn tego jest waloryzacja zapomóg pracowniczych, pobieranych w okresie marcowej inflacji. W ten sposób pensje te oraz ustalone na ich podstawie zapomogi wyniosą bardzo niskie kilkunastozłotowe kwoty. W dyskusji nad tą sprawą wskazano, że robocizna nie może być zwaloryzowana po kursie 1 milj. 800 tys. marek za jeden złoty, jak wszelkie inne zobowiązania prywatno-prawne, ponieważ musi być zagwarantowane przytem

minimum egzystencji. Jedynym możliwym dla pracowników załatwieniem sprawy przerachowania byłoby wzięcie za podstawę obliczeń cenik plac minimalnych, jaki obowiązywał w r. 1923 w łódzkim przemyśle włókienniczym.

Drugim momentem, który prowadzi do pozbawiania bezrobotnych zasiłków jest niezapisywanie ich do kasy chorych, za co nie mogą oni ponosić odpowiedzialności. Wina za ten stan rzeczy spada wyłącznie na pracodawców.

Przyjęto szereg rezolucji, w których wyrażono energiczny protest przeciwko tym metodom walki z bezrobociem i pozbawianiu masowemu bezrobotnych pracowników umysłowych zasiłków. W sprawie tej postanowiono podjąć skonsolidowaną akcję na terenie zarządu, organizacji zawodowych i klubów poselskich. (E)

## Strejk w przemyśle dzianym?

Robotnicy, zatrudnieni w fabrykach przemysłu dzianego oraz wyrobów trykotażowych Łodzi wystąpili do pracodawców z żądaniem podwyżkowania. Domagali się oni podwyższenia plac zarobkowych o 50 procent. Jako ostatni termin udzielenia odpowiedzi przez pracodawców ustalono 11 b. m. W terminie tym jednak przemysłowcy nie udzielili odpowiedzi. Wobec tego na odbytem wczorajszym zebraniu robotników postanowiono raz jeszcze podjąć wysiłki u przemysłu w tej sprawie, a gdyby nie udało się osiągnąć na tej drodze realizacji swych postulatów — robotnicy przemysłu dzianego podejmą niezwłocznie strejk we wszystkich fabrykach przemysłu dzianego i trykotażowego. (E)

## Drobne wiadomości.

— Robotnicy fabryki tytoniu w Łodzi zażądali 25 proc. podwyżki. O ile nie nastąpi odpowiedź do d. 20 b. m. ogłoszą oni strejk.

— P. wojewoda łódzki rozwiązał radę miejską w Ozorkowie.

— W Łodzi odbył się wiec P. P. S. z udziałem pos. Barlickiego. W dłuższym referacie wyjaśnił on motywy opozycji P. P. S. w stosunku do rządu.

— Hurtownicy mięśni w Łodzi postanowili sprowadzić rumuński bydlę celem obniżenia cen mięsa.

## Podziękowanie.

Za cudownie przeprowadzoną operację usunięcia gruczolu krokowego u naszego ojca ICKA ZENTKOWSKIEGO lat 68, człowieka chorowitego cierpiącego na przewlekłą astmę, składamy niniejszym nasze szczerze podziękowanie czcigodnemu p. D-rowskiemu Goldmanowi, naczelnemu lekarzowi Szpitala Poznańskich oraz asystentowi Jego p. doktorowi urologowi Pikielnemu.

Również dziękujemy pp. miejscowym lek. d-rowskiemu i d-rowskiemu Dawidowiczowi za okazaną troskliwą opiekę

Rodzina.



## TEATR MIEJSKI

Dziś, we wtorek, po cenach najniższych i w dalszym ciągu w czwartek i piątek ostatnie powtórzenia sensacyjnej sztuki amerykańskiej — „Kobieta, która zabiła” — z Izą Kozłowską w roli tytułowej oraz pp.: Ziembinskim i Janowskim.

Jutro, w środę, ostatnie w sezonie przedstawienie — „W rajskim ogrodzie” — z Stefanją Jarkowską. Ceny najniższe.

## WYSTĘPY

KAZIMIERZA JUNOSZY-STĘPOWSKIEGO.

Od soboty rozpoczyna na scenie teatru zimowego występy znakomity artysta Teatru Polskiego w Warszawie, Kazimierz Junosza-Stępowski, nie występujący dotychczas w obecnym sezonie teatralnym.

Świetny artysta widać się w popisowej roli hr. Starowieckiego w wybornej, powodzeniowej komedji Stefana Kiedrzyńskiego — „Nie trzeba się niczemu dziwić”, — granej ostatnio w Warszawie przez 80 wieczorów z rzędu.

Partnerką znakomitego artysty będzie utalentowana artystka Teatru Polskiego, p. Romanówna. Kasa rozpoczyna sprzedaż biletów od jutra.

## TEATR LETNI

Dziś i dni następujących o godz. 8 min. 30 bardzo zabawna komedjo-farsa amerykańska w 3 aktach — „Potęga reklamy” — w groteskowym opracowaniu reżyserskim Wł. Ryszczkowskiego, w dekoracjach K. Mackiewicz. Ceny od 1 zł. do 5 zł.

## TEATR POPULARNY.

Dziś i jutro dwa ostatnie przedstawienia „Tredowatej”, która po 35 przedstawieniach granych stale przy wypełnionej widowni przejdzie od czwartku, dnia 16 b. m. na scenę w sali Gejera przy ul. Piotrkowskiej 295.

W czwartek wznowienie wesołego wodewilu ze śpiewami i tańcami „Nitouche” z p. Niemiżanką w roli tytułowej i p. Urbańskim w głównej roli męskiej. Reżyserował R. Urbański.

## TEATR W SALI GEJERA.

W czwartek, dnia 16 b. m. wchodzi na afisz „Tredowata”, która grana będzie sześć razy z rzędu, t. j. w czwartek dwa razy, w piątek, sobotę i niedzielę dwa razy. Nowe efektowne dekoracje pędzla art.-mal. W. Makojnika. Rolę tytułową odegra p. Bronisława Bronowska. Reżyserja J. Piłarskiego.

## ODCZYT PROF. SŁONIMSKIEGO.

Towarzystwo przyrodnicze im. St. Staszica w Łodzi zawiadamia, że we wtorek, dnia 14 b. m. o godz. 8-ej wieczorem w lokalu Towarzystwa krajoznawczego (Al. Kościuszki 17) odbędzie się odczyt prof. Słonimskiego z Warszawy, p. t. „Museum przyrodnicze, jego zadania i organizacja”. Wstęp dla członków tow. 50 groszy, dla nieczłonków 1 zł.

## Komisja teatralna

odbędzie w środę posiedzenie.

W środę, dnia 15 czerwca r. b., o godzinie 7-ej wiecz., w lokalu wydziału oświaty i kultury odbędzie się posiedzenie komisji teatralnej z następującym porządkiem dziennym:

1) Odczytanie protokołu; 2) Komunikaty; 3) Sprawy repertuaru Teatru Miejskiego; 4) Wolne wnioski.

## Osobiste.

W dniu wczorajszym wrócił do Łodzi z urlopu 4-tygodniowego naczelnik wydziału bezpieczeństwa publicznego przy urzędzie wojewódzkim w Łodzi, p. Bielecki i w tymże dniu objął normalne urzędowanie. (R)

## Pożar w fabryce S. Rosenblaffa.

Wczoraj przed wieczorem około godziny 6.30, redakcja nasza zaalarmowana została wiadomością o groźnym pożarze, który wybuchł w zabudowaniach fabrycznych zakładów „J. Rosenblaffa”. Reporter nasz udał się na miejsce i stwierdził, że pożar z niewiadomych dotychczas przyczyn powstał w jednej z szop drewnianych, gdzie nagromadzony był zapas artykułów chemicznych i technicznych.

Po zauważeniu przez administrację fabryczną kłębow dymu, dobywających się z zamkniętej szopy zaalarmowano natychmiast II i III oddział straży. Po półgodzinnej akcji ratowniczej pożar zlokalizowano. Jedynie dzięki wyteżonej akcji straży zawdzięczać należy, że uniknięto groźniejszej katastrofy. W płonącej szopie nagromadzone były bowiem materiały łatwopalne, jak oleje, smary, a w pobliżu benzyna. Nie uratowano amonjaku, którego spłonęło kilka galonów. Wysokość strat narazie nie stwierdzona.

## Poborowi baczność.

Kto ma się stawić dziś.

W dniu dzisiejszym przed komisją poborową nr. 1 przy ul. Traugutta 10, winni stawić się poborowi rocznika 1906, zamieszkałi w obrębie 4-go komisariatu policji o nazwiskach na litery N.O.P.R. S. do Su.

Jutro winni stawić się przed tą komisją poborowi tegoż rocznika o nazwiskach na litery S do So, T.U.W.Z.Z.

Przed komisją poborową nr. 2 przy ul. Zakątnej 82, winni się stawić poborowi rocznika 1906, zamieszkałi w obrębie 13-go komisariatu policji o nazwiskach na litery M.N.O.P.R.

Jutro winni stawić się przed tą komisją poborowi tegoż rocznika o nazwiskach na litery S.T.U.W.Z.Z. b.

## Przeniesienie agend radjofonicznych.

Jak wiadomo, dotychczas sprawami radjowymi i rejestracją aparatów odbiorczych zajmował się urząd telegraficzny.

Na skutek zarządzenia władz nadzorczych, funkcje te przejął w Łodzi urząd pocztowy i załatwia je przy okienku nr. 23. b.

Czesław Oltaszewski.

## Szkice dziennikarskie.

### Materiał informacyjny. — Adwokatura dziennikarska. — Prasa anglosaska i niemiecka. — Intytulacja wiadomości.

Od chwili, kiedy poranna poczta wyrzuca na stół redakcyjny stos gazet, listów i komunikatów aż do brzasku dnia następnego życie redakcyjne jest jedynym ciągiem napływających informacji. Droga telegraficzna nadechodzą wiadomości z kraju i odległych stron świata. Agencje i reporterzy przysyłają i przynoszą niezliczone ilości materiału dziennikarskiego lokalnego. Gdyby na szpaltach pisma miało pojawić się wszystko to, co w ciągu kilkunastu godzin napływa do redakcji, każdy numer dziennika posiadałby objętość sporego tomu.

Któż zaryzykuje zabranie się do takiej lektury? Kto zorientuje się w nawale wiadomości i artykułów, czasem sprzecznych, często nieważkich? Czytelnikowi, aby przeczytał gazetę, czy też pewne jej działy z zainteresowaniem — należy dać ekstrakt, esencję wypadków i poglądów.

Nasuwa się tu przede wszystkim zagadnienie, będące podstawą pracy dziennikarza: co wybrać na dzień jutrzejszy z ogromnej masy zdobytego materiału?

Materiał dziennikarski dzieli się najpierw na informacyjny i krytyczny.

Informacyjny to — kronika miejscowa, wiadomości krajowe i zagraniczne bez względu na to, czy dotyczą wypad-

# Ponura tragedia Amalii Ciszek.

## Dwa zbrodnicze typy. — Psychoza powojenna. — „Bohaterowie” głośnych i cichych zbrodni.

I znów połała się niewina krew... Straszliwy mord, którego ofiarą padła Amalia Ciszek, do głębi wstrząsnął nerwami społeczeństwa. Odsłonił on bowiem

kuliszy ohydy i strasznego upadku moralnego

tych ludzi, którzy stali się głównymi bohaterami ścinającej krew w żyłach tragedji.

Przyjrzyjmy się ich sylwetkom. A więc przede wszystkim bezpośredni morderca. Jest nim, jak wiadomo, niejaki Stefan Starczewski,

bezrobotny włóknierz,

według innych zaś wersji pozostający od roku bez pracy czeladnik szewcki, a więc człowiek biedny,

cierpiący nędzę i głód,

Natomiast główny inspirator zbrodni mąż zamordowanej — Feliks Ciszek — to

człowiek zamożny,

który za „sprzątnięcie” swej żony zakłada jej idylle pożycia z kochanką, ofiaruje Starczewskiemu

tysiąc złotych „nagrody”.

Dokonuje poprostu zwykłej w jego pojęciu

transzacji, której przedmiotem jest życie ludzkie.

A więc różne motywy zbrodni, dwa odrębne społecznie typy, oba jednak zbrodnicze i

patologicznie pokrewne.

Podczas bowiem, gdy pierwszy z nich popełnia mord dla zysku, mając na swą obronę

ciężkie warunki życiowe parjasa — drugi czyni swego absolutnie niczem nie jest w stanie usprawiedliwić. Dla niego bowiem

życie ludzkie jest towarem, który szacuje się pieniędzmi...

Mord niedzielny posiada zatem skomplikowane tło społeczne. Nie można go analizować w płaszczyźnie kryzysu go-

spodarczego, jako twór nędzy i bezrobocia, z drugiej zaś strony nie można go tłumaczyć wyłącznie względami zdziwienia i powojennej psychozy. Obie te

dziedziny zajął się

i tworzą jednolitą całość, na tle której zbrodnia niedzielna odcina się jaskrawością swych konturów. Podczas bowiem gdy Starczewski jest

podobnie jak Walaszczyk

ofiarą tragicznego splotu warunków życiowych, o tyle faktyczny zbrodniarz i inspirator mordu Cieślak jest klasycznym przedstawicielem tych

powojennych degeneratów,

dla których pojęcia moralności i etyki, pojęcia wartości życia ludzkiego są fikcją i bezdusznym komunalem.

Żyjemy dziś w czasie pod tym względem istotnie strasznym, Mord niedzielny nie jest bowiem

wypadkiem odsobnionym,

któryby traktować można indywidualnie i niejako perspektywy. Jest on, niestety, jednym z ogniw

strasznego łańcucha, którym opasani jesteśmy od lat kilku. Łańcuch ten, to twór krwawej psychozy powojennej, tej samej, która zrodziła Haarmánów, Defunków i czeskich kannibalów

też samej wreszcie, która morderczą broń do ręki

Palucha i nawet Kowerydy.

To są nazwiska „sławy światowej”, nazwiska „bohaterów” tych afer których donośne echo rozległo się po wszystkich zakątkach ziemskiego globu. A ileż zbrodni w drobniejszym stylu dzieje się co dnia w zakamarkach wielkich miast?

Wystarczy wziąć do ręki jakikolwiek z dzienników i uważnie przebiec oczyma po jego szpaltach. Wszędzie ujrzymy krew...

Bohater zbrodni niedzielnej stanie wkrótce

przed sądem doraźnym.

Wspólnicy jego, mamy nadzieję, również zostaną wkrótce ujęci. Wszyscy za tem staną przed obliczem sprawiedliwości

by odpokutować za swój krwawy czyn.

Ale najsurowszy nawet wyrok, nie w stanie jest uleczyć tej strasznej choroby społecznej, której na imię psychoza. Będzie on jedynie doraźną operacją i

usunięciem ropiejącego wrzodu.

Nie na tem więc koniec zadania. Trzeba bowiem zdrową część społeczeństwa które w poszczególnych i wyjątkowych wypadkach powodowane najczęściej nędzą życiową idzie na lep zbrodni

oddzielić od zdecydowanych i urodzonych zbrodniarzy.

Jednych trzeba leczyć, trzeba dać im

możność ludzkiej egzystencji,

a drugich jako ludzi bezapelacyjnie dla zdrowego społeczeństwa

straconych — niemilosłownie tępić...

Ant. W.

## Dyżury w aptekach.

Dziś w nocy dyżurują następujące apteki: L. Pawłowski (Protrkowska 307) S. Hamburg (Główna 50), B. Głuchowski (Narutowicza 4), J. Sittkiewicz (Kopernika 26), A. Charemza (Pomorska 10), A. Potasz (Plac Kościelny 10). b.

## NAUCZYCIEL języka

# łacińskiego

posiadający pełne kwalifikacje i dłu-goletnią praktykę, od nowego roku szkolnego, może przyjąć posadę w szkole średniej (męskiej lub żeńskiej) w Łodzi.

Oferty sub „Lacina”-dyplom” do adm. Republiki.

przede wszystkim informowanie, czy też wyrażenie opinji, walka o poglądy.

Historycznie rzecz biorąc zadaniem prasy było w pierwszych stadiach jej rozwoju — informowanie. Pierwotyp prasy — rozsyłane przez kupców i polityków listy do abonentów miały za zadanie zawiadomić ich o wypadkach w dalekich miastach i krajach. Już jednak wtedy suche wiadomości były zaopatrywane w pewne niezbędne komentarze, będące wynikiem i wyrazem stosunku piszącego do zjawisk zewnętrznego świata.

Z czasem materiał krytyczny, artykułowy nabrał szczególnego znaczenia. Prasa stała się powoli narzędziem dla osiągnięcia celów politycznych, a dziennik był trybuną, z której politycy i społecznicy przemawiali do ogółu. Materiał informacyjny schodził na plan drugi, a przede wszystkim dziennik starał się tworzyć, urabiać opinie publiczną.

W czasach nowszych widzimy wyraźny podział prasy na informacyjną i krytyczną. Największe pisma światowe są przede wszystkim pismami informacyjnymi. Szczególnie dotyczy to prasy anglosaskiej, a częściowo francuskiej. Dzienniki angielskie poświęcają 90 procent miejsca, przeznaczonego na tekst — informacjom, a t. zw. „editorials” t. j. artykuły zajmują nie więcej nad kilka szpalt. Są krótkie, treściwe, jasne. Kierownicy i twórcy tej potężnej prasy (Northcliff, Hearst, Rothermere) niejednokrotnie stwierdzali, że rozwój prasy angielskiej zawdzięcza się przede wszystkim bogactwu informacji i skromnej ilości miejsca, poświęcanego na objaśnienia i komentarze. News not views — nowiny, a nie poglądy — oto czego żądają anglosasi.

Naturalnie, zależy to w znacznej mierze od psychiki środowiska czytelniczego, psychiki narodu. Tak więc np.: Niemcy kładą wielki nacisk na stronę krytyczną dziennika i pism czysto informacyjnych, jak w Anglii, Ameryce i Francji jest tam bardzo niewiele. Podobnie i prasa włoska jest w znacznej mierze prasą opinjotwórczą, nie zaś czysto informacyjną. Niemcy skłonni są do kontemplacji, Włochów zaś unosi temperament i wszelkie zjawiska są tam oświetlane pod kątem subiektywnej wrażliwości.

Zresztą, cały podział na prasę informacyjną i krytyczną jest czysto zewnętrzną. Krytycyzm w prasie wyraża się nie tylko w zamieszczaniu specjalnych artykułów, oświetlających wypadki, ale również dobrze w doborze wiadomości, w uszeregowaniu ich, wreszcie w tytułach. Samo brzmienie tytułu nad informacją już może być obliczone na wywołanie w czytelniku pewnego wrażenia, na narzucenie mu opinji.

Weźmy konkretny przykład. Redakcja otrzymuje depeszę następującej treści:

— Sejm uchwalił w trzecim czytaniu nowelę do ustawy o podatku dochodowym. Wszystkie stawki podatkowe podwyższone będą o 10 procent.

Wiadomości tej możemy nadać tytuł: „Podwyższenie podatku dochodowego”. Będzie to tytuł obojętny, nie wyrażający stosunku redakcji do faktu. Możemy jednak zatytułować tę samą depeszę: „Sruba podatku dochodowego gnębi coraz bardziej biednego obywatela”.

Intytulacja zawiera ostrą krytykę nowej ustawy sejmowej i uspasabia nieprzychylnie masę czytelniczą do sprawy podwyższenia podatku. (D. c. n.)

W teorii dziennikarstwa istnieje stary spór o to, czy zadaniem prasy jest

## Błąd w wyborze.

W związku z nowym podziałem terytorjalnym Łodzi na obwody urzędów skarbowych i powiększeniem ilości tych urzędów, jak wiadomo, ulegają rozwiązaniu dotychczasowe komisje szacunkowe. Organizacje którym zostało przyznane prawo przedstawiania do nominacji członków komisji szacunkowych, otrzymały wezwania do sporządzenia list swoich kandydatów.

Rozwiązanie dotychczasowych komisji podatkowych i powołanie do życia nowych na gruncie łódzkim zbiega się z okresem dyskusji, jaka się obecnie toczy wśród zainteresowanych władz i zrzeszeń o racji bytu takich komisji wogóle.

Zabieraliśmy głos w tej dyskusji o wartości komisji szacunkowych w związku z ogłoszeniem swego czasu projektu nowej ustawy o podatku dochodowym. Przypominamy, że nowy projekt ustawy o podatku dochodowym w swej części traktującej o organizacji władz wymiarowych, przewiduje wymiar urzędniczy, bez współudziału obywatelskiego. Takie ujęcie sprawy jest wyrazem ogólnej tendencji, jaka w tej materii dominuje dzisiaj w ministerstwie skarbu. Ministerstwo wypowiedziało w motywach do ustawy o podatku dochodowym pogląd, iż doświadczenie życiowe przekonało o zbędności i szkodliwości obywatelskiego wymiaru przekonano i o tem że komisje szacunkowe były niejednokrotnie terenem niepożądanych wpływów i załatwiania osobistych interesów i porachunków.

W dyskusji wypowiedzieliśmy się przeciw projektom ministerstwa skarbu. Wychodziliśmy bowiem z założenia, że wymiar obywatelski zbyt silnie zrosł się z naszym systemem podatkowym, zdobywając sobie znaczenie gwarancji sprawiedliwości podatkowej w oczach płatnika, by go można było usunąć. Zarzuty zaś ministerstwa skarbu o tyle nie wytrzymują krytyki, iż zarówno wymiar obywatelski jak i wymiar urzędniczy zależy od wartości moralnej ludzi, którzy wymiaru dokonywują; trudno zaś ryczałtem wartości takiej odmówić obywatelowi a przyznać ją urzędnikowi.

Jednakże w ten sposób, aprobując za sadę istnienia komisji szacunkowych, jako obywatelskiego elementu przy wymiarze podatkowym, bynajmniej nie aprobowaliśmy tego, co się w praktyce przy realizacji tej zasady dzieje. Też naszą sformułowaliśmy w ten sposób, że walor moralny władz wymiarowych nie jest zależny od ich urzędniczego czy obywatelskiego charakteru, ale od wartości moralnej ludzi, którzy w wymiarze uczestniczą. Nie mówiliśmy jednak, że ta wartość istotnie jest dzisiaj już właściwa.

Trudno zaprzeczyć, że w komisjach zasiadały jednostki, dla których tam nie powinno być miejsca. Nie o zasadę chodzi, ale o małe poczucie odpowiedzialności ze strony zrzeszeń gospodarczych za desygnowanych przez się kandydatów, o małą dbałość przy doborze ludzi. Tutaj tkwi sek sprawy. Wina złego doboru — culpa in eligendo — obciąża w pełni odnośnie zrzeszenia gospodarcze; one; więc odpowiadają za wytworzenie się takiego stanu rzeczy, który wywołał potrzebę dyskusji o zachowaniu czy zniesieniu komisji szacunkowych.

Jak powiedziano, stoimy przed desygnowaniem nowych ludzi do komisji szacunkowych. Jest to okazja do naprawienia błędów. Te zwłaszcza organizacje, które bronią zasady obywatelskiego wymiaru podatkowego, muszą dać dowody,

## W notesiku businessmana.

**OSZCZĘDNOŚCI NA DZ. 31 MAJA** wynosiły w P. K. O. około 37 milionów zł. Przybywają przeważnie konta w złotych obiegowych. Konta w złotych w złocie utrzymują się na niezmiennym poziomie. W Banku Gospodarstwa Krajowego na ten sam dzień suma wkładów wyrażała się cyfrą 530 milj., zł. z czego 425 milj. zł. w złotych obiegowych, a tylko 90 milj. zł. w złotych w złocie i w walutach zagranicznych.

**ZWIĄZKI SPÓŁDZIELNI** spóżywców Rzeczypospolitej polskiej obejmują na terenie całego państwa 806 spółdzielni, liczących 399 tysięcy członków.

**WEKSLOWE POŻYCZKI** są udzielane przez P. K. O. tylko na zasilenie kapitałów obrotowych komunalnych kas oszczędności i spółdzielni kredytowych. Stopa procentowa takich pożyczek wynosiła od dnia 7 kwietnia b. r. 9 proc. w stosunku rocznym.

**POS. WIERZBICKI** wystąpił z szeregiem dalszych enuncjacji publicznych, broniąc tezy, że tylko waloryzacja stawek celnych zdoła utrzymać obecną korzystną sytuację gospodarstwa i zapewnić czynne saldo bilansowi handlowemu.

**FABRYKACJA DYKT I FORTIERÓW** w Polsce obejmuje około dwudziestu zakładów. Obecne warunki sprzedaży są następujące: 20 proc. gotówką resztę weksle od 2 do 6 miesięcy. Mimo tak znaczne kredyty wekslowe wypłacalność zupełnie dobra. Możliwe jest utworzenie w niedalekiej przyszłości wspólnego biura sprzedaży. Eksport dykt i fortierów jest bardzo znaczny i ma szanse rozwoju. W imporcie do Anglii — Polska zajmuje drugie miejsce.

**TOW. AKC. „PNEUMATYK”** w Poznaniu została ogłoszona upadłość. Termin zgłaszania wierzytelności wyznaczono na dz. 22 lipca 1927 r.

**DEPRESJA NA GIEŁDZIE** dała się zauważyć wskutek wydarzeń politycznych a także częściowo oderwał się związek giełdy naszej z Berlinem, ponieważ zauważyć dąży się pewne rejonowanie krachu tamtejszego.

**EKSPORT MASŁA** z Polski wzrasta systematycznie zwłaszcza do Anglii. Przez sam Gdańsk przechodzi obecnie 800 — 1000 beczek miesięcznie. Korzystnie na stosunki handlowe polsko — angielskie w tej dziedzinie wpłynęło zerwanie stosunków między Rosją a Anglią. Eksport odbywa się już teraz bez pośrednictwa.

**ROKOWANIA O KAPITAŁY** zagraniczne podobno z dobrymi widokami powodzenia, prowadzi grupa przemysłowców węglowych. Warunki pożyczki narazie nie są wiadome.

**118 MILJONÓW ZŁOTYCH** dochodu dały polskie koleje państwowe za rok 1926. Ogólna suma wydatków kolei państwowych łącznie z zarządkiem centralnym ministerstwa wyniosła w r. 1926-ym — 1000.6 milj. zł., wówczas gdy dochody wyniosły 1118.7 milj. W r. 1925-ym wydatki wyniosły 975.3 milj., a dochody 905.0, t. j. mieliśmy deficyt wówczas w kwocie 70.3 milj. złotych.

**RZĄD OPRACOWUJE PLAN APROWIZACYJNY.** Istotą tego planu ma być wprowadzenie daleko idących ograniczeń wywozowych. Wywóz zbóż będzie dozwolony tylko po pozostawieniu w kraju niezbędnych ilości zboża dla konsumpcji krajowej i na zasiew.

## Finanse Włoch.

### Stwierdzić trzeba znaczną poprawę.

Sytuacja budżetowa we Włoszech w dniu 30 kwietnia roku bieżącego, przedstawiała się następująco:

Bilans czynny wynosił 255 milionów lirów włoskich, co stanowi poprawę o 97 milionów w porównaniu do przewidywania dla pierwszych 10 miesięcy bieżącego roku. Należy jednak dodać, iż obecny rok obrachunkowy przewiduje do końca kwietnia znaczne wydatki, a mianowicie w sumie 417 milionów, w celu uregulowania obrotu na rachunek państwowy, oraz w sumie 208 milionów na kolej żelazną.

Nie biorąc pod uwagę tych wydatków, bilans w końcu kwietnia mógłby być oszacowany na 880 milionów w porównaniu z 668 milionami roku 1925/26.

Dochody zwyczajne i nadzwyczajne wznoszą 30 kwietnia do 16 miliardów 707 milionów — należy przytem wypłacić 15 miliardów 407 milionów, zostaje

zatem 1 miliard 300 milionów lirów włoskich. Oszczędności główne w kasie państwowej wynoszą 2 miliardy 369 milionów.

Wewnętrzny dług publiczny, który wynosił w dniu 30 czerwca 1925 roku 97 miliardów 309 milionów, spadł do 84 miliardów, a więc zmniejszył się w ciągu 10 miesięcy bieżącego roku obrachunkowego o 7 miliardów 230 milionów.

W sytuacji obecnej nie wzięto pod uwagę wyników podpisania pożyczki „Littorio” i konwersji bonów skarbowych.

Cyrkulacja banknotów i bonów, która wynosiła dnia 31 marca 19 miliardów 438 milionów, spadła do 19 miliardów 291 milionów.

Do tego obniżenia się przyczynił się w znacznym stopniu obieg biletów dopełniających, który wynosił 1 miliard 763 milionów, a który szacuje się obecnie na 1 miliard 1 milion.

## Kontyngent importowy dla Łodzi.

### Projekt udzielenia nam kontyngentu specjalnego doznaje przychylnego przyjęcia.

Jutro odbędzie się posiedzenie centralnej komisji przywózowej przy ministerstwie przemysłu i handlu. Jak nas informują delegaci centralnego stowarzyszenia kupców pp.: wiceprezes Eizner i Zelmanowicz, poruszą na posiedzeniu sprawę uzyskania specjalnego kontyngentu towarów dla Łodzi. Projektowany jest nawet zwołanie następnego posiedzenia komisji przywózowej w naszym mieście.

Projekt ten uzyska zapewne aprobatę członków komisji, ze względu na to, że sprawa udzielenia Łodzi specjalnego kontyngentu importowanych towarów, którym by samodzielnie rozporządzała, spotkała się dotąd z uznaniem czynników miarodajnych. (R).

że przy pewnej staranności, można skompletować komisje obywatelskie z ludzi o koniecznej wartości moralnej. Muszą więc też tą starannością przy pośrednim kompletowaniu komisji wykazać. A. Z.

## Listy bezpieczeństwa dla upadłych kupców.

Na wczorajszym posiedzeniu wydziału handlowego sądu okręgowego w Łodzi rozpatrywane było podanie pełnomocnika upadłego kupca Grundsteina w sprawie wydania mu na przeciąg trzech miesięcy „listu bezpieczeństwa”.

Wierzyliśmy upadłego podanie to poparli, wnosząc o zwolnienie Grundsteina z aresztu dla dłużników celem umożliwienia mu spłacenia długów.

Sąd po naradzie postanowił wydać Grundsteinowi „glejt” na przeciąg trzech miesięcy.

Na tejże sesji sąd handlowy przedtężył o dalsze trzy miesiące ważność „glejtu”, wydanego upadłemu kupcowi Cymermanowi.

Państwa Szymonostwu Kilger Kilińskiego 120 za taskawie ofiarowane kolderkki i bielizne dziecięcą niniejszym składa serdeczne Bóg zapłać  
Klinika Położnicza „Linas Macholim”, Południowa 19

## Wiadomości gospodarcze

### PO ZWYŻCIE STOPY REICHSBANKU.

Berlin, 13 czerwca.  
Zwyżka stopy dyskontowej Reichsbanku wywarła na rynek pieniężny silny wpływ. Odpiły gotówki z banków już w piątek i sobotę osłabił. Związek banków automatycznie podniósł stopy od operacji kredytowych i obrotowych o 1 procent tak samo Towarzystwo Kredytowe Rzeszy niemieckiej. Na prywatnym zaś rynku dyskontowym popyt jest dalej bardzo znaczny, zaofiarowanie pieniądza — nikłe; wskutek tego prywatna stopa dyskontowa ustaliła się na 5 i jedna ósma procent. Likwidacje giełdowe nie wykazują szczególnych trudności. Współdziałania banków przy likwidacjach na medio czerwcowe nie jest przewidziane.

### TRUDNOŚCI PŁATNICZE WIELKIEJ FIRMY.

Berlin, 13 czerwca.  
Znana światowa firma handlu metalowego, Jakob Neurath, zainteresowana w Polsce i na Węgrzech popadła w trudności płatnicze. Powodem jest dalekoidące zaangażowanie się tej firmy w finansowanie przedsiębiorstw przemysłowych.

### KONGRES IZB PRZEMYSŁOWO - HANDLOWYCH.

Wiedeń 13 czerwca.  
Na międzynarodowym kongresie izb przemysłowo-handlowych w Sztokholmie ze strony niemieckiej będzie postawiony wniosek uchwalenia rezolucji wyzywającej rząd do usunięcia przeszkód prawnych dla karteli i syndykatów ze strony szwajcarskiej. Prof. Cassel wysunie wniosek o poniechanie przez państwa wszelkich subwencji dla handlu i przemysłu.

### NIEZŁE ZBIORY W CAŁEJ EUROPIE.

Wiedeń 13 czerwca.  
Widoki na zbiory w Europie są wcale niezłe. Meldunki z Czechosłowacji, Węgier, Rumunii brzmią bardzo optymistycznie. Nieco gorsze wiadomości nadchodzą z Polski. Przewidywano również zbiory rosyjskie nie będą zbyt znaczące. W ogólności europejskie zbiory będą prawdopodobnie lepsze aniżeli w roku ubiegłym.

### OSTROŻNOŚĆ W UŻYCIU POŻYCZKI.

Budapeszt, 13 czerwca.  
Na tutejszym rynku pieniężnym zapanował brak płynnego pieniądza. Banki liczyły się dotąd z szybkim napływem kapitałów z amerykańskiej pożyczki — 20 milj. dolarów. Tymczasem Bank Narodowy zdecydował się z tej pożyczki uruchomić miesięcznie najwyżej do 2 milionów dolarów. Powodem jest obawa Banku Narodowego, by jednorazowe wstrzyknięcie na rynek nieznacznej kwoty nie spowodowało zbytnej pohopności banków do operacjach kredytowych.

## Kupecy rumuńscy w Łodzi.

W dniu wczorajszym przybyła do Łodzi delegacja kupców rumuńskich z Jassi, celem podpisania ostatecznej umowy co do tranzytu do Jassi i Galacu zakupionych już w swoim czasie towarów białych. Zaznaczyć musimy, iż kupcy powyżsi w kwietniu r. b. zamówili dwa wagony różnych towarów dla Jassi i Galacu. Obecnie kupcy po załatwieniu ostatecznych formalności, zakupili towary powyższe za 50 proc. gotówki, resztę na trzymiesięczne weksle. (U)



JESLI cenicie swe zdrowie i nerwy  
JESLI dbacie o trwałość i oszczędność obuwia  
JESLI pragniecie mieć chód lekki elastyczny i elegancki  
Będzie nosić tylko obcasy i zelówki gumowe  
**„BERSON”**



# Bez pośredników chcemy eksportować na Bałkany.

„Jugoslovensky Lloyd”, pismo wychodzące w Belgradzie, z okazji wygłoszonych przez przedstawicieli polskich sfer rządowych i gospodarczych przemówień na zgromadzeniu Austriacko-Polskiej Izby Handlowej, zamieścił ostatnio artykuł, w którym mylnie przypisuje tym przedstawicielom wygłoszenie zdania, że Wiedeń winien być pośrednikiem w stosunkach handlowych Polski z krajami bałkańskimi i Bliskim Wschodem.

Twierdzenie tego rodzaju, nie odpowiadające zresztą rzeczywistości, nie zgadza się z wytycznymi polskiej polityki gospodarczej, stawiającej sobie za zadanie rugowanie, w miarę możliwości, obcego pośrednictwa przy penetracji rynków polskich na rynki zagraniczne.

W stosunkach handlowych pomiędzy Polską, a krajami bałkańskimi i Bliskim Wschodem Wiedeń dotychczas odgrywa wybitną rolę pośrednika dzięki całemu szeregowi względów praktycznych natury handlowej nie leży jednak w intencji Polski stanu tego podtrzymywanie, ale raczej traktowanie go jako przejściową konieczność do czasu nawiązania i zorganizowania bezpośredniej łączności handlowej z wymienionymi krajami.

W dotychczasowym układzie stosunków Wiedeń, jako pierwszorządne centrum komunikacyjne w Europie Środkowej, o wyjątkowo dogodnym położeniu geograficznym, oraz jako stolica Państwa, wyposażonego we wzorowe ustawaodawstwo celne, sprzyjające rozwojowi handlu tranzytowego, utrzymuje się dotychczas w roli pośrednika w stosunkach polsko-bałkańskich tem łatwiej, że kach polsko-bałkańskich tem łatwiej, że po przeprowadzeniu sanacji finansowej Austrii, miasto to staje się stopniowo coraz poważniejszym rynkiem kapitałowym dla Europy Środkowej.

Godzenie się jednak z tym stanem rzeczy nie stanowi dla Polski ani dla jej bałkańskich kontrahentów naturalnej konieczności; przy pewnych wysiłkach wspólnie i systematycznie z obydwu stron poruszonych, da się osiągnąć stworzenie nowych bezpośrednich dróg wymiany; pozytywności usiłowań w tej dziedzinie w dużej mierze dowodzi fakt emanowania się polskiego handlu za granicznego od pośrednictwa niemieckiego.

Wystawa polska na wiosennych targach wiedeńskich miała na celu takie właśnie bezpośrednie zetknięcie się zagranicznego kupiectwa z towarami polskimi, nie świadczyła natomiast ani trochę o chęci półoficjalnego usankcjonowania Wiednia w roli pośrednika bałkańskiego. Wiedeń zosał tu potraktowany tylko jako miasto, stanowiące dogodny punkt handlowy do tego rodzaju zetknięcia się.

## GIELDY.

URZĘDOWA CEDULA GIELDY  
WALUTOWEJ  
z dnia 13 czerwca 1927 r.  
GOTÓWKA.

Dolary 8.915

### CZEKI.

Belgia 124.35  
Holandia 358.30  
Londyn 43.93  
Nowy Jork 8.93  
Paryż 35.03  
Praga 26.50  
Szwajcaria 172.02  
Wiedeń 125.825  
Włochy 49.40

### PAPIERY PAŃSTWOWE I LISTY ZASTAWNE.

Dolarówka 56—55.80—55.90  
Pożyczka dolarowa 85—85.25  
Pożyczka kolejowa 102.50—103  
5-proc. poz. konwersyjna 65  
8-procentowe listy zastawne ziemskie Banku Gospodarstwa Krajowego i Rolnego po 92  
8-procentowe oblig. komunalne Banku Gospodarstwa Krajowego 93  
4 i pół procentowe listy zastawne ziemskie złotowe 61—60.50  
5-procentowe oblig. Tow. Kred. m. Warszawy złotowe —; 4 i pół proc. oblig. Tow. Kred. m. Warszawy 61.75

### AKCJE.

Bank Handlowy 7.30  
Bank Zarobkowy 85—83  
Bank Polski 144—144.75  
Cukier 1  
Cukier 5  
Gosławice 72—72.50  
Firley 58—60  
Węgiel 100—101.75  
Cegielni 0  
Modrzejów 9.10—9.25  
Ostrowieckie 77—79—78  
Rudzki 2.40—2.43—2.43  
Ursus 1.85  
Żyrardów 18.50—18.25  
Łazy 0.42—0.44

Nobel 51.75—50.75—51  
Lilpop 29  
Norblin 188  
Parowozy 0.73  
Starachowice 60.50—59—59.50  
Zawiercie 36  
Borkowski 3.35—3.38

### GIELDY ZAGRANICZNE.

Londyn, 13 czerwca.

Nowy Jork 4.85 21/32  
Francja 124.02  
Niemcy 20.49 i trzy ćwierci  
Szwajcaria 25.25 i pół  
Praga 163.93  
Wiedeń 34.52  
Warszawa 43.50 za 1 funt szterl.

### NOTOWANIA ZŁOTEGO POLSKIEGO w dniu 13 czerwca 1927 r.

Za 100 złotych:

Zurych 58.10  
Berlin 46.925—47.325  
Wyplaty na Warszawę i Katowice 47.01—47.21, na Poznań 47.05—47.25  
Gdańsk 57.83—57.97  
Wyplaty na Warszawę 57.70—57.84  
Wiedeń czeki 79.30—79.58  
Praga 376.75  
Londyn 43.50 za 1 funt szterl.

## Dolar w Łodzi.

W dniu wczorajszym kurs dolara na łódzkim rynku walutowym wyniósł w obrotach prywatnych w płaceniu 8.91 i pół i 8.92 i pół w żądaniu.

Tendencja utrzymana. Obroty średnie.

Zainteresowanie akcjami niska. Na wczorajszym zebraniu łódzkiej giełdy pieniężnej obracano dolarami po kursie 8.91 i pół do 8.91 i trzy czwarte. Obroty kilkutyśliczne.

Większych transakcji dokonywano akcjami Banku Polskiego po kursie 146 do 147 (za sztukę). Tendencja dla tych akcji nieco słabsza.

## Porozumienie kupców łódzkich jest na dobrej drodze.

Dziś o godz. 6-ej wieczór w lokalu centralnego stowarzyszenia kupców i przemysłowców wojew. łódzkiego (ul. Piotrkowska 10) odbędzie się wspólna narada największych miejscowych organizacji kupieckich (stow. kupców m. Łodzi — Piotrkowska 73, centralne stowarzyszenie, stowarzyszenie kupców Łodzi i okolic — Południowa 15, pierwsze stowarzyszenie kupców detalistów — Piotrkowska 31), na którym ustalona ma

być lista kandydatów na członków i zastępców nowych komisji wymiarowych do spraw podatku obrotowego.

Fakt zwołania w tej sprawie wspólnego posiedzenia szeregu stowarzyszeń wzbudził wielkie zainteresowanie w sferach kupieckich, gdyż wyniki tego posiedzenia będą niezmiernie charakterystyczną oceną możliwości porozumienia się ogółu kupiectwa m. Łodzi.

## CYRK i MENAŻERJA STANIEWSKICH Aleje Kościuszki 73, (róg Zamenhofa).

Codziennie  
godz. 8.30 wiecz. **nowy WIELKI PROGRAM 18** międzynarodowych 18  
Szczegóły w programach. atrakcji  
Ceny od 75 gr. — 450.

## Praca kobiet w Niemczech.

W samym Berlinie pracuje  
800 tysięcy kobiet.

Według statystyki urzędowej, ogłoszonej niedawno w Berlinie, 40 proc. panien zarabia na życie; a odsetek kobiet, zatrudnionych na miesiąc w biurach handlowych, rolniczych czy przemysłowych jest nawet wyższy, ponieważ powyższa liczba 40 proc. nie obejmuje kobiet zamężnych.

W samym Berlinie pracuje z górą 800 tysięcy kobiet, to znaczy więcej niż trzecia część ogółu kobiet w stolicy Niemiec. Liczba zatrudnionych kobiet jest jeszcze znacznie większa w okręgach przemysłowych i w krajach południowych, gdzie połowa kobiet pracuje na życie.

Skutkiem tego jest fakt, że liczba ślubów w Niemczech ogromnie zmniejszyła się. W całej Rzeszy niemieckiej jest tylko 5 milionów kobiet zamężnych, gdy 7 milionów pracuje na siebie. To też np. w Wirtembergii na 100 kobiet zamężnych jest tylko 16, a 84 skazane są na staropanieństwo.

Władze zjawisko to uważają za bardzo smutne z punktu widzenia społecznego, lecz nietylko nie mogą nic zrobić w kierunku poprawy stosunków, ale przeciwnie, ilość kobiet pracujących niepomierne wzrasta.

## RECITAL ŚPIEWACZY UMBERTO MACNEZA.

Jak już podaliśmy w czwartek dnia 16 b. m., odbędzie się o godz. 8.30 wieczorem w sali Filharmonii jedyny recital śpiewaczy Umberto Macneza, słynnego tenora opery „La Scala” w Mediolanie, „Metropolitan Opera” w Now Yorku, „Grand Opera” w Paryżu, „Królewskiej Opery” w Londynie. Cała prasa krajowa i zagraniczna wyraża się z wielkim uznaniem o tym słynnym śpiewaku to też wątpliwe należy, że i w Łodzi artysta cieszyć się będzie zasłużonym powodzeniem. Bilety nabywać można w kasie Filharmonii.

## DWA WYSTĘPY 6-CIO LETNIEJ TANCERKI.

W Warszawie niedawno występowała z nadzwyczajnym powodzeniem 6-cio letnie cudowne dziecko. Występy tego dziecka miały w Filharmonii Warszawskiej tak wielki sukces artystyczny, że pani marszałkowska Piłsudska zaprosiła tę młodocianą artystkę-tancerkę do występu na rzecz ofiar katastrofy pod Krakowem, który odbył się w ubiegłą sobotę. Obecnie cudowne to dziecko 6-cio letnia Musia Dajches przyjeżdża do Łodzi, aby dać się poznać łódzkiej publiczności. Cała prasa warszawska nie ma wprost słów zachwytu i entuzjazmu dla Musi Dajchesówny. Występy jej odbędą się w sali Filharmonii w czwartek, dnia 16-go oraz w niedzielę dnia 19 czerwca o godzinie 4-ej popołudniu. Udział w koncertach bierze artysta Teatru Miejskiego Jan Mroziński, a przy fortepianie zasiądzie prof. Jakób Hirszfild. Szczegółowy program podamy jutro.

## DOM

nadający się na letnisko z muirowaną nową oficyną komórkami, ogrodzeniem, ogródkiem (15 drzew) i placem 100 łokci długości z powodu wyjazdu bardzo tanio do sprzedania za 8 tysięcy złotych. Od ulicy plac pusty. Jabłoński, Tomaszów, ul. Majowa 6, od strony Banku Polskiego. 19

## Rentgenowski Aparat

„Stabilivolt” — Siemens'a do naświetlania głębokiego (leczenie raka) okazyjnie do sprzedania. Warszawa, ul. Śniadeckich 12, m. 9. Nending.

## ZAKOPANE — Pensionat „Piast”

Bronisławy Riffowej i Leonii Krawcowej przy ul. Sienkiewicza 30 pokojowa willa. Nowoczesny komfort. Woda bieżąca w pokojach. Tarasy i werandy. Duży park. Położenie słoneczne, wolne od kurzu. Kuchnia wyborowa, także djetetyczna.

## Wykwalifikowani robotnicy

na idealną maszynę są poszukiwani  
Pończoszarnia, Południowa 60

## Stacja klimatyczno-leśna

Inowłódz nad Pilicą wśród lasów spalskich przyjmuje zgłoszenia na pensjonat i pokoje. Wiadomość: Przejazd 40, m. 3 lub tel. 17-91.

## 2 perskie dywany

3 x 5 metr. i 1<sup>60</sup> x 2<sup>80</sup> metr. w dobrym stanie okazjnie do sprzedania, ul. 6-go Sierpnia 3/ m 6 front II piętro

## 5-6 pokoi

z kuchnią z wszelkimi wygodami w śródmieściu poszukuje. Pośrednicy požądani. Oferty sub „L.R.” do adm. Republiki.

## Zdolny majster przedzalnicy

na krepki i salfaktory, na wełnę zgrzebna i wigonia, przyjmie stanowisko na miejscu lub wyjazd. Zgłoszenia do adm. Republiki pod „20”

## LETNISKO

w pobliżu Łodzi, dojazd tramwajem, willa położona w pięknym parku do wynajęcia pokoje. Wiadomość u lekarza dentysty, Roma Ritta, Łódź, Piotrkowska 126

## Wychowawczyni

z dobrymi świadectwami do 2-ga dzieci w wieku lat 2-3 i 5-ciu poszukiwana. Zgłaszać się od 3-4 i po 8-ej w ecz. Pi ramowicza 2 m 10

## Wychowawczyni

z pierwszorzędnymi rekomendacjami do dziecka (ewentualnie dwojga dzieci) poszukuje posady

Wiadomość: Wólczajska 62 m. 7 tel. 4-24.

## Poszukuje

posady BONY do dziecka lub PANNY do towarzyszywa do starszej osoby. Mogę wyjechać. Oferty sub „OPEKA” w adm. Republiki

## „Kodak”

10x14 do sprzedania. Obejrzać Aleja 1 Maja 16 m. 4 od 7 do 8 w

## Lekarz - dentysta F. Korowicz

przyjmuje w lecznicy przy ul. Piotrkowskiej 294. codziennie od godz. 2-7 wiecz.

## D<sup>o</sup> wynajęcia 2 POKOJE 2

frontowe skromnie umebłowane Andrzejka 43. m. 13.

## Lezioni d'Italiano

(conversazione, grammatica, letteratura) in-egne signorina laureata in lettere. Tel. 39-85 dalle 9-1 e dalle 5-8

## Dr. med. Niewiański

Sienkiewicza 34 tel. 58-40, choroby skórne i weneryczne naswietlania lampą kwarcową. Przyjmuje od 5-4

## Zamienię mieszkanie

3 pokojowe z kuchnią z wszelkimi wygodami w eleganckim domu niedaleko parku Sienkiewicza na takież 4 pokojowe w śródmieściu. Łaskawe oferty sub „K. 20” do administracji „Republiki”.

### Zawiadomienie.

Niniejszem zawiadamiam wszystkich mych Klientów, że z dniem 1-go czerwca otworzyłem

### Wielki Zakład Fotograficzny

p. n.:

# „ŚWIATŁOCIEN”

w domu przy ul. Pańskiej № 84.

Zakład mój wyposażylem w najnowsze aparaty i zaangażowałem wybitnych fachowców, wobec czego mam nadzieję, że nadal cieszyć się będą względną szerokością moich Klientów.

Z poważaniem

**L. LAKS**

### Zawiadomienie.

Podaję do wiadomości Sz. Klienteli, że skład mój sukna i kurtów przeniesiony został z ul. Piotrkowskiej 58 do nowego lokalu przy ul. **PIOTRKOWSKIEJ № 51**. Gdzie prowadzona będzie sprzedaż detaliczna manufaktury.

Skład mój został zaopatrzone na sezon bieżący w duży wybór najcenniejszych towarów firm krajowych i zagranicznych, które polecam Sz. Klienteli.

**J. Weksler**

Piotrkowska 51, tel. 29 94.

### Na czasie!

Z okazji wyjazdów, proponuję dla bezpieczeństwa i spokoju ubezpieczenia ruchomości domowych od ognia i kradzieży, również bagaży transportowych w kraju i zagranicą, przy minimalnej opłacie stawek. —

**Biuro ubezpieczeń: L. ROZENBAUM,**  
ul. Przejazd № 6, parter, tel. 5-86.

Biuro czynne: od 9 rano do 5 po południu.

### Gimnazjum Żeńskie Józefa Aba w Łodzi, Zielona 8, telefon 22-12.

Egzaminy wstępne systemem lekcyjnym trwają nadal. Zapisy uczenie przyjmuje Sekretariat Gimnazjum w godzinach od 9—1 po poł.  
UWAGA: W związku z reorganizacją klasy A ilość miejsc w tej klasie ograniczona  
Dyrektor (—) J. AB

### 8-kl. GIMNAZJUM ŻEŃSKIE

### E. Jaszuskiej-Zeligmanowej 18. POŁUDNIOWA 18.

Egzaminy wstępne do wszystkich klas systemem lekcyjnym trwają nadal. — Zapisy codziennie od godz. 10—12 i od 5—7 pp. Do klas A i B przyjmowani są i chłopcy. Przy gimnazjum **wzorowa szkoła freblowska** dla dzieci od lat 4.

### Jedyny specjalny. (od 1863 r. egzystujący), Zakład Kefiru Leczniczego K. SIGALINY

Wzrosty 34 najwyższymi nagrodami (ostatnia na Zjeździe Lekarzy i Przyrodników w Warszawie w czerwcu 1925 r.)  
Anemja, gruźlica, choroby żołądka, nerki, rekonwalescencja.  
Również firmy K. Sigaliny KEPIROGEN i najlepsza ŚMIETANKA homogenizowana i sterylizowana  
Kefir i smietankę można wypić na miejscu.  
Na życzenie dostawa do domu.  
ul. Narutowicza (Dzielna) 6, Tel. Nr. 4640.

### Poszukuje się Krochmalarza (Schlichter)

na osnowy bawelniane i welnianiane. — Oferty sub. „Z. 21”.

### ZAGINAŁ PIES

rasy szkockiej owczarek, ostrzyżony, nosił kaganiec i obrozę.

Upraszam odprowadzić za wynagrodzeniem do Windmana, Gdańska 5.



PRZYJACIELSKA RADA!!!

Nie namyślaj się!  
Niezwłocznie użyj

### SOL NOC JANA

o zniszczeniu dolegliwości nóg.

Ządać wszędzie!

### LECZNICA

lekarzy specjalistów i gabinet dentystryczny przy Górnym Rynku. — **Piotrkowska 294**, tel. 22-89 przy przystanku tramw. pabjanickich) przyjmuje chorych w chorobach wszystkich specjalności od g. 10 rano do 6-jej po poł. Szezczenie ospy, analizy (mocz, krew, płwocin etc.) operacje opatrunki.  
Porada 3 złote. Wizyty na mieście. Zabieg i operacje od umowy. Kąpiele świetlne. Naświetlania lampą kwarcową. Roentgen. Żęby sztuczne, korony złote, platynowe i mosty.  
W niedziele i święta do godz. 2 po poł

### Do wynajęcia

3 sale fabryczne (1100 kw. mtr.)  
Wiadomość na miejscu, Gdańska 130.

### Potokol

MASŁO ROŚLINNE DO UŻYTKU W KUCHNI I PIEKARNI



BARDOZO EKONOMICZNE ZUPEŁNIE CZYSTE 100% TŁUSZCZU

### 2 pokoje

suche słoneczne do odstąpienia na biuro przy ulicy Piotrkowskiej 1-sze piętro.  
Of. „Reklama Polska” Nawrot 1a.

### Cegłę

tegorocznej produkcji znanej dobroci, poleca cegielnia L. WENSKE Radogoszcz przystanek tramwaj zgięskich „Jagiellońska”

### Sprzedam

1 i pół lub 3 morgi razem 11 plac pod budowę letniska w pięknym położeniu, zadrzewione, na trzecim przystanku od Łodzi 5 minut od przystanku tramw. Pabjanickich  
Wiadomość: ul. Piotrkowska № 225 1-e piętro Kończakowski.

### 3 pokoje

z kuchnią i wygodami poszukiwane. Oferty sub „Gołówka” do Bura Prasoego „BIP” Cegielniana 40.



### Dr. med. Lubiec

Cegielniana 43 Tel. 41-32. Choroby skórne, weneryczne, moczopłciowe Leczenie sztucznym słońcem wyzynomem. Przyjmuje od g. 8 do 10 rano i od 5—8 w.

### Dr. med. Rózaner

Dzielna № 9. Tel. № 28-98. Choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe. Przyjmuje od 8—10 i od 5—8 Leczenie lampą kwarcową Oddzielna poczekalnia dla Pań.

### DR. H. Wołkowyski

Zachodnia № 57. (Cegielniana 19) Choroby skórne i weneryczne. Leczenie lampą kwarcową. — Przyjmuje od godz. 4—8. Dla Pań od godz. 4—5 oddzielna poczekalnia tel. 19-94

### Dr. med. BRAUN

Południowa № 23 tel. 40-26 Specjalista chorób skórnych i wenerycznych Leczenie światłem. (Lampa kwarcowa) Przyjmuje od 9 do 11 rano i od 5—8 w.

### Dr. med. S. KANTOR

Specjalista chorób skórnych i wenerycznych i włosów Gabinet Röntgena i światło-leczniczy ul. Piotrkowska 144 róg Ewangelickiej Tel. 29-45. Przyjmuje: od 8-2 i 6-8. Dla pań oddzielna poczekalnia od 6-6 pp

### Dr. A. Groszlik

choroby skórne i weneryczne Instytut Röntgenoleczniczy i światło-leczniczy. Lampa kwarcowa Aleja Kościuszki 27 Telefon 51-78 Przyjmuje od 4 do 7

### Kup no i sprzedaj

Maszynę do pisania prawie nową sprzedam okazynie Kilińskiego 93, m 7, od 2—4 po poł. 16

Pianino do sprzedania. Karola 3 E. 4

Słód\* Piotrkowska 83 w podwórzu, poleca w wielkim wyborze na zabawy ogrodowe parasolki, kulki, serpenty, chojagiewki, różnego rodzaju czapki i t. p.

Szopa duża zaraz do wynajęcia. Wiadomość: Konstantynowska № 8, handel win. 15

Sprzedaję dom 3 piętrowy bardzo tania za zł. 30.000. Oferty sub „L. Z. 100” do adm. Republiki. 16

Do sprzedania autobus który może służyć za luksusowy pośredniczy i kupcy mogą się zgłaszać Zawadzka 16 w sklepie papieru Karmeser.

### Lokale

Pokój umeblowany oddam Cegielniana 19, m. 11 od 3—7.

Pokój umeblowany, telefon, do wynajęcia. Andrzejka 7, m. 8 front.

Do wynajęcia duży słoneczny pokój skromnie umeblowany. Juljusza 4, m. 8 od 6—8 wiecz.

Do wynajęcia od zaraz dwa umeblowane pokoje słoneczne, front i p. łazienka wygodna. Of. sub „Wygoda 35” do adm. Republiki.

Pokój umeblowany dla jednego lub dwóch panów do wynajęcia. Zachodnia 72 front parter.

Do wynajęcia skromny pokój piętrowy dla p. nienki. Obejrzeć można od 9—3 Kilińskiego 45 m. 11.

Do wynajęcia dużego mieszkania odnajmuję 2—3 pokoje umeblowane, używalność kuchni, łazienki. Of. sub „Środmieście” do adm. Republiki

Metoda samotna meżatka przyjmie p. nienkę do wspólnego pokoju. Wiadomość: Konstantynowska № 79 (w dystrykcji)

Pokój z kuchnią i natychmiast potrzebne. Aleksandrowska 104, m. 13 od g. 5—6. 16

Elegancko umeblowany pokój z niekierującym wyciem na I piętrze od zaraz do wynajęcia. Zawadzka 18, m. 9, od godz. 9—1 1/2 i od 3 1/2—8

Pokój do wynajęcia Wschodnia 29 m. 3

Zakopane pensjonat „Zagórze” (za pocztą) poleca pokoje słoneczne z werandami. Piękne położenie wili w ogrodzie. Komfortowy wykwintna kuchnia. Ceny bardzo niskie. 30

Zakopane pensjonat „Radjon” ul. Chałubińskiego, w pięknym lesie. Zarząd Berenbaumówny. Wykwintna kuchnia warszawska Ceny niskie. 30

Posady

Mademoiselle Mary enseigne anglais, francais allemand, Traugutta 2 1 flr, 20

Mary gives English, French and German lessons Traugutta 2, 1 flr. 30

Inteligentna panna z lepszego domu poszukuje kandyd. Oferty sub „Zaizlika” do adm. Republiki.

Pracownia sukien poszukuje starszej panny lub odpowiedzialnej siły z dobrymi referencjami Andrzeja 4 lewa of. I piętro. 30

Pracownia sukien poszukuje starszej panny lub odpowiedzialnej siły z dobrymi referencjami Andrzeja 4 lewa of. I piętro. 16

Pracownia sukien poszukuje starszej panny lub odpowiedzialnej siły z dobrymi referencjami Andrzeja 4 lewa of. I piętro. 16

Pracownia sukien poszukuje starszej panny lub odpowiedzialnej siły z dobrymi referencjami Andrzeja 4 lewa of. I piętro. 16

Pracownia sukien poszukuje starszej panny lub odpowiedzialnej siły z dobrymi referencjami Andrzeja 4 lewa of. I piętro. 16

Pracownia sukien poszukuje starszej panny lub odpowiedzialnej siły z dobrymi referencjami Andrzeja 4 lewa of. I piętro. 16

Pracownia sukien poszukuje starszej panny lub odpowiedzialnej siły z dobrymi referencjami Andrzeja 4 lewa of. I piętro. 16

Pracownia sukien poszukuje starszej panny lub odpowiedzialnej siły z dobrymi referencjami Andrzeja 4 lewa of. I piętro. 16

Pracownia sukien poszukuje starszej panny lub odpowiedzialnej siły z dobrymi referencjami Andrzeja 4 lewa of. I piętro. 16

Pracownia sukien poszukuje starszej panny lub odpowiedzialnej siły z dobrymi referencjami Andrzeja 4 lewa of. I piętro. 16

Pracownia sukien poszukuje starszej panny lub odpowiedzialnej siły z dobrymi referencjami Andrzeja 4 lewa of. I piętro. 16

Pracownia sukien poszukuje starszej panny lub odpowiedzialnej siły z dobrymi referencjami Andrzeja 4 lewa of. I piętro. 16

Pracownia sukien poszukuje starszej panny lub odpowiedzialnej siły z dobrymi referencjami Andrzeja 4 lewa of. I piętro. 16

Pracownia sukien poszukuje starszej panny lub odpowiedzialnej siły z dobrymi referencjami Andrzeja 4 lewa of. I piętro. 16

Uczeń techniki-dentystycznej poszukuje pracy jako raktykant. Oferty sub „Praktykant” do Republiki

Biegły stenograf polsko-niemiecki, poszukuje w większym przedsiębiorstwie odpowiedzialnej samodzielnej posady, kierownika, zastępcy. Of. upraszam sub „Stenograf”

Pracownia sukien poszukuje starszej panny lub odpowiedzialnej siły z dobrymi referencjami Andrzeja 4 lewa of. I piętro. 30

Pracownia sukien poszukuje starszej panny lub odpowiedzialnej siły z dobrymi referencjami Andrzeja 4 lewa of. I piętro. 30

Nauka wychowanie

Poszukuje korepetytora-ki niemieckiego. Oferty dla „K. B” do Republiki.

Kurs filii ręcznego wyuczam za 10 zł. or-z najnowsze haftu maszynowe. Oferty sub „Zaizlika” do adm. Republiki.

Filet Toledo aplikacje wenecką robotę. Wyuczam również haftu maszynowego. Oferty sub „Zaizlika” do adm. Republiki.

Pracownia sukien poszukuje starszej panny lub odpowiedzialnej siły z dobrymi referencjami Andrzeja 4 lewa of. I piętro. 16

Pracownia sukien poszukuje starszej panny lub odpowiedzialnej siły z dobrymi referencjami Andrzeja 4 lewa of. I piętro. 16

Pracownia sukien poszukuje starszej panny lub odpowiedzialnej siły z dobrymi referencjami Andrzeja 4 lewa of. I piętro. 16

Pracownia sukien poszukuje starszej panny lub odpowiedzialnej siły z dobrymi referencjami Andrzeja 4 lewa of. I piętro. 16

Pracownia sukien poszukuje starszej panny lub odpowiedzialnej siły z dobrymi referencjami Andrzeja 4 lewa of. I piętro. 16

Pracownia sukien poszukuje starszej panny lub odpowiedzialnej siły z dobrymi referencjami Andrzeja 4 lewa of. I piętro. 16

Pracownia sukien poszukuje starszej panny lub odpowiedzialnej siły z dobrymi referencjami Andrzeja 4 lewa of. I piętro. 16

Pracownia sukien poszukuje starszej panny lub odpowiedzialnej siły z dobrymi referencjami Andrzeja 4 lewa of. I piętro. 16

Pracownia sukien poszukuje starszej panny lub odpowiedzialnej siły z dobrymi referencjami Andrzeja 4 lewa of. I piętro. 16

Pracownia sukien poszukuje starszej panny lub odpowiedzialnej siły z dobrymi referencjami Andrzeja 4 lewa of. I piętro. 16

Pracownia sukien poszukuje starszej panny lub odpowiedzialnej siły z dobrymi referencjami Andrzeja 4 lewa of. I piętro. 16

Pracownia sukien poszukuje starszej panny lub odpowiedzialnej siły z dobrymi referencjami Andrzeja 4 lewa of. I piętro. 16

Pracownia sukien poszukuje starszej panny lub odpowiedzialnej siły z dobrymi referencjami Andrzeja 4 lewa of. I piętro. 16

Pracownia sukien poszukuje starszej panny lub odpowiedzialnej siły z dobrymi referencjami Andrzeja 4 lewa of. I piętro. 16

Ogłoszenia: ZWYCZAJNE: 8 gr. za wiersz milimetr. (na stronie 10 szpalt). W TKŚCIE: 40 gr. za wiersz mil. (na str. 4 szpalt). NEKROLOGI I NADESELANE 30 gr. za wiersz mil. (na str. 4 szp.). Zaręcz. i zaślub. po: ekście 10 zł. Zamietkowe o 50 pr. Zagr. o 100 pr. drożej. Za terminowy druk ogłoszeń adm. nie o powiada. Drobne 10 gr. Poszuk. pracy 5 gr. Najmniejsze 50 gr.